

srijeda, 10. ožujka 2021.

P9_TA(2021)0073

Korporativna dužna pažnja i korporativna odgovornost**Rezolucija Europskog parlamenta od 10. ožujka 2021. s preporukama Komisiji o korporativnoj dužnoj pažnji i korporativnoj odgovornosti (2020/2129(INL))**

(2021/C 474/02)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir članak 225. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,
- uzimajući u obzir Povelju Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”),
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 995/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. listopada 2010. o utvrđivanju obveza gospodarskih subjekata koji stavljaju u promet drvo i proizvode od drva ⁽¹⁾ („Uredba o drvu”),
- uzimajući u obzir Direktivu 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o godišnjim financijskim izvještajima, konsolidiranim financijskim izvještajima i povezanim izvješćima za određene vrste poduzeća, o izmjeni Direktive 2006/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i o stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 78/660/EEZ i 83/349/EEZ ⁽²⁾ („Računovodstvena direktiva”),
- uzimajući u obzir Direktivu 2014/95/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2014. o izmjeni Direktive 2013/34/EU u pogledu objavljivanja nefinancijskih informacija i informacija o raznolikosti određenih velikih poduzeća i grupa ⁽³⁾ („Direktiva o objavljivanju nefinancijskih informacija”),
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2017/821 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. svibnja 2017. o utvrđivanju obveza dužne pažnje u lancu opskrbe za uvoznike Unije koji uvoze kositar, tantal i volfram, njihove rude i zlato podrijetlom iz sukobima pogođenih i visokorizičnih područja ⁽⁴⁾ („Uredba o mineralima iz područja zahvaćenih sukobima”),
- uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2017/828 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. svibnja 2017. o izmjeni Direktive 2007/36/EZ u pogledu poticanja dugoročnog sudjelovanja dioničara ⁽⁵⁾ („Direktiva o pravima dioničara”),
- uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2019/1937 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2019. o zaštiti osoba koje prijavljuju povrede prava Unije ⁽⁶⁾ („Direktiva o zviždačima”),
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2019/2088 Europskog Parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2019. o objavama povezanim s održivosti u sektoru financijskih usluga ⁽⁷⁾ („Uredba o objavama”),
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2020. o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088 ⁽⁸⁾ („Uredba o taksonomiji”),
- uzimajući u obzir Akcijski plan EU-a o financiranju održivog rasta ⁽⁹⁾,
- uzimajući u obzir europski zeleni plan ⁽¹⁰⁾,

⁽¹⁾ SL L 295, 12.11.2010., str. 23.⁽²⁾ SL L 182, 29.6.2013., str. 19.⁽³⁾ SL L 330, 15.11.2014., str. 1.⁽⁴⁾ SL L 130, 19.5.2017., str. 1.⁽⁵⁾ SL L 132, 20.5.2017., str. 1.⁽⁶⁾ SL L 305, 26.11.2019., str. 17.⁽⁷⁾ SL L 317, 9.12.2019., str. 1.⁽⁸⁾ SL L 198, 22.6.2020., str. 13.⁽⁹⁾ COM(2018)0097 final.⁽¹⁰⁾ COM(2019)0640 final.

srijeda, 10. ožujka 2021.

- uzimajući u obzir Smjernice Komisije za izvješćivanje o nefinancijskim informacijama (metodologija za izvješćivanje o nefinancijskim informacijama) ⁽¹¹⁾ i Smjernice Komisije za izvješćivanje o nefinancijskim informacijama: *Dodatak za izvješćivanje o informacijama povezanim s klimom* ⁽¹²⁾,
- uzimajući u obzir svoje rezolucije od 25. listopada 2016. o korporativnoj odgovornosti za ozbiljne povrede ljudskih prava u trećim zemljama ⁽¹³⁾, od 27. travnja 2017. o vodećoj inicijativi EU-a za odjevnu industriju ⁽¹⁴⁾ i od 29. svibnja 2018. o održivom financiranju ⁽¹⁵⁾,
- uzimajući u obzir Pariški sporazum, usvojen 12. prosinca 2015. („Pariški sporazum”),
- uzimajući u obzir UN-ov Program održivog razvoja do 2030., usvojen 2015., posebno 17 ciljeva održivog razvoja,
- uzimajući u obzir UN-ov okvirni program „Zaštita, poštovanje i pomoć” za poduzetništvo i ljudska prava iz 2008.,
- uzimajući u obzir vodeća načela UN-a o poduzetništvu i ljudskim pravima iz 2011. ⁽¹⁶⁾,
- uzimajući u obzir smjernice OECD-a za multinacionalna poduzeća ⁽¹⁷⁾,
- uzimajući u obzir smjernice OECD-a o dužnoj pažnji za odgovorno poslovno ponašanje ⁽¹⁸⁾,
- uzimajući u obzir smjernice OECD-a o dužnoj pažnji za odgovorne lance opskrbe u sektoru odjeće i obuče ⁽¹⁹⁾,
- uzimajući u obzir smjernice OECD-a o dužnoj pažnji za odgovorne lance opskrbe mineralima za sukobima pogođena i visokorizična područja ⁽²⁰⁾,
- uzimajući u obzir smjernice OECD-a/FAO-a za odgovorne lance opskrbe u poljoprivredi ⁽²¹⁾,
- uzimajući u obzir smjernice OECD-a o dužnoj pažnji za odgovorno poslovno ponašanje za institucionalne ulagače ⁽²²⁾,
- uzimajući u obzir smjernice OECD-a o dužnoj pažnji za odgovorno korporativno kreditiranje i izdavanje vrijednosnih papira ⁽²³⁾,
- uzimajući u obzir Deklaraciju MOR-a iz 1998. o temeljnim načelima i pravima na radu i njezino praćenje ⁽²⁴⁾,
- uzimajući u obzir Tripartitnu deklaraciju MOR-a iz 2017. o načelima koja se odnose na multinacionalna poduzeća i socijalnu politiku ⁽²⁵⁾,

⁽¹¹⁾ SL C 215, 5.7.2017., str. 1.

⁽¹²⁾ SL C 209, 20.6.2019., str. 1.

⁽¹³⁾ SL C 215, 19.6.2018., str. 125.

⁽¹⁴⁾ SL C 298, 23.8.2018., str. 100.

⁽¹⁵⁾ SL C 76, 9.3.2020., str. 23.

⁽¹⁶⁾ https://www.ohchr.org/documents/publications/guidingprinciplesbusinesshr_en.pdf

⁽¹⁷⁾ <http://mneguidelines.oecd.org/guidelines>.

⁽¹⁸⁾ <https://www.oecd.org/investment/due-diligence-guidance-for-responsible-business-conduct.htm>.

⁽¹⁹⁾ <http://www.oecd.org/industry/inv/mne/responsible-supply-chains-textile-garment-sector.htm>.

⁽²⁰⁾ <https://www.oecd.org/corporate/oecd-due-diligence-guidance-for-responsible-supply-chains-of-minerals-from-conflict-affected-and-high-risk-areas-9789264252479-en.htm>.

⁽²¹⁾ <https://www.oecd.org/daf/inv/investment-policy/rbc-agriculture-supply-chains.htm>.

⁽²²⁾ <https://www.oecd.org/investment/due-diligence-guidance-for-responsible-business-conduct.htm>.

⁽²³⁾ <https://www.oecd.org/investment/due-diligence-for-responsible-corporate-lending-and-securities-underwriting.htm#:~:text=Due%20Diligence%20for%20Responsible%20Corporate%20Lending%20and%20Securities%20Underwriting%20provides,risk%20associated%20with%20their%20clients>.

⁽²⁴⁾ https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/-ed_norm/-declaration/documents/normativeinstrument/wcms_716619.pdf.

⁽²⁵⁾ https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/-ed_emp/-emp_ent/-multi/documents/publication/wcms_094386.pdf.

srijeda, 10. ožujka 2021.

- uzimajući u obzir UN-ovu knjižicu o rodnim dimenzijama vodećih načela o poslovanju i ljudskim pravima ⁽²⁶⁾,
- uzimajući u obzir francuski zakon br. 2017-399 o obvezi stalnog praćenja za matična društva i društva naručitelje ⁽²⁷⁾,
- uzimajući u obzir nizozemski zakon o uvođenju dužnosti brižnog postupanja kako bi se spriječila opskrba robom i uslugama proizvedenim dječjim radom ⁽²⁸⁾,
- uzimajući u obzir preporuku Odbora ministara CM/Rec(2016)3 državama članicama o ljudskim pravima i poslovanju, koju je Odbor ministara donio 2. ožujka 2016.,
- uzimajući u obzir studiju Glavne uprave za vanjsku politiku Unije iz veljače 2019. pod naslovom „Pristup pravnim lijekovima za žrtve korporativnog kršenja ljudskih prava u trećim zemljama” ⁽²⁹⁾,
- uzimajući u obzir brifinge Glavne uprave za vanjsku politiku Unije iz lipnja 2020. pod naslovom „Zakonodavstvo EU-a o dužnoj pažnji u području ljudskih prava: Nadzor, provedba i pristup pravdi za žrtve” ⁽³⁰⁾ i „Osnovni elementi potencijalnog zakonodavstva o dužnoj pažnji u području ljudskih prava”,
- uzimajući u obzir studiju pripremljenu za Europsku komisiju o zahtjevima za postupanje s dužnom pažnjom u lancu opskrbe ⁽³¹⁾,
- uzimajući u obzir studiju pripremljenu za Europsku komisiju o dužnostima direktora i održivom korporativnom upravljanju ⁽³²⁾,
- uzimajući u obzir načela o pravima djece i poslovanju, koja su izradili UNICEF, Globalni sporazum UN-a i organizacija *Save the Children* ⁽³³⁾,
- uzimajući u obzir akcijski plan Komisije o uniji tržišta kapitala (COM(2020)0590),
- uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora o obveznoj dužnoj pažnji,
- uzimajući u obzir članke 47. i 54. Poslovnika,
- uzimajući u obzir mišljenja Odbora za vanjske poslove, Odbora za međunarodnu trgovinu i Odbora za razvoj,
- uzimajući u obzir izvješće Odbora za pravna pitanja (A9-0018/2021),

A. budući da se u člancima 3. i 21. Ugovora o Europskoj uniji (UEU) navodi da Unija u svojim odnosima s ostatkom svijeta treba podržavati i promicati svoje vrijednosti i načela, prije svega vladavinu prava i poštovanje i zaštitu ljudskih prava, te doprinositi održivom razvoju planeta Zemlje, solidarnosti, slobodnoj i poštenoj trgovini, kao i strogo poštovanju i razvoju međunarodnog prava; budući da, konkretnije, Unija treba podupirati održiv gospodarski, socijalni i ekološki razvoj zemalja u razvoju, prvenstveno radi iskorjenjivanja siromaštva; budući da Unija treba poštovati ta načela i stremiti tim ciljevima u razvoju i provedbi različitih vanjskih aspekata svojih ostalih politika;

⁽²⁶⁾ https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Business/Gender_Booklet_Final.pdf.

⁽²⁷⁾ *Loi n° 2017-399 du 27 mars 2017 relative au devoir de vigilance des sociétés mères et des entreprises donneuses d'ordre*, JORF n°0074 du 28 mars 2017.

⁽²⁸⁾ *Wet van 24 oktober 2019 n. 401 houdende de invoering van een zorgplicht ter voorkoming van de levering van goederen en diensten die met behulp van kinderarbeid tot stand zijn gekomen (Wet zorgplicht kinderarbeid)*.

⁽²⁹⁾ Resorni odjel EP-a za vanjske odnose, PE 603.475 – veljača 2019.

⁽³⁰⁾ Resorni odjel EP-a za vanjske odnose, PE 603.505 – lipanj 2020.

⁽³¹⁾ Glavna uprava za pravosuđe i zaštitu potrošača, siječanj 2020.

⁽³²⁾ Glavna uprava za pravosuđe i zaštitu potrošača, srpanj 2020.

⁽³³⁾ <http://childrenandbusiness.org/>

srijeda, 10. ožujka 2021.

- B. budući da je člankom 208. stavkom 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) utvrđeno da Unija mora uzimati u obzir ciljeve razvojne suradnje u politikama koje provodi, a koje bi mogle utjecati na zemlje u razvoju;
- C. budući da je globalizacija gospodarskih aktivnosti pogoršala štetne utjecaje poslovnih aktivnosti na ljudska prava, uključujući socijalna i radnička prava, na okoliš i dobro upravljanje državama; budući da do teških kršenja ljudskih prava često dolazi na razini primarne proizvodnje, posebno pri nabavi sirovina i proizvodnji proizvoda;
- D. budući da se Povelja primjenjuje na cjelokupno zakonodavstvo Unije i na nacionalna tijela pri provedbi prava Unije, i u Uniji i u trećim zemljama;
- E. budući da će poduzeća, ako se dužna pažnja provodi na sveobuhvatan način, dugoročno imati koristi od boljeg poslovnog ponašanja s naglaskom na prevenciju, a ne na sanaciju štete;
- F. budući da se očekuje da će buduće zakonodavstvo o korporativnoj dužnoj pažnji i korporativnoj odgovornosti imati izvanteritorijalne učinke za europska poduzeća, takvo će zakonodavstvo utjecati na društveni, gospodarski i ekološki razvoj zemalja u razvoju i na njihove izgleda za ostvarenje ciljeva održivog razvoja; budući da bi taj znatan utjecaj mogao doprinijeti ciljevima politike Unije koji se odnose na razvoj;
- G. budući da bi poduzeća trebala poštovati ljudska prava, uključujući obvezujuća međunarodna prava i temeljna prava zaštićena Poveljom, okoliš i dobro upravljanje te da ne bi smjela uzrokovati niti doprinositi bilo kakvim štetnim utjecajima u tom pogledu; budući da bi se dužna pažnja trebala temeljiti na načelu „ne nanosi štetu”; budući da se člankom 21. UFEU-a zahtijeva da Unija promiče i učvršćuje univerzalnost i nedjeljivost ljudskih prava i temeljnih sloboda, zaštićenih Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (EKLJP) i Poveljom, kako bi osigurala održivi razvoj i dosljednost između svojeg vanjskog djelovanja i drugih politika; budući da je Vijeće Europske unije potvrdilo da je korporativno poštovanje ljudskih prava u svim poslovnim aktivnostima i lancima opskrbe važno za postizanje UN-ovih ciljeva održivog razvoja;
- H. budući da je demokracija, koja štiti ljudska prava i temeljne slobode, jedini oblik vladavine usklađen s održivim razvojem; budući da korupcija i nedostatak transparentnosti uvelike podrivaju ljudska prava;
- I. budući da su pravo na djelotvoran pravni lijek i pošteno suđenje temeljna ljudska prava sadržana u članku 8. Opće deklaracije o ljudskim pravima, članku 2. stavku 3. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima te u člancima 6. i 13. EKLJP-a i članku 47. Povelje; budući da bi Unija, u okviru svoje predanosti promicanju, zaštiti i ostvarivanju ljudskih prava diljem svijeta, trebala pomoći u promicanju prava žrtava kršenja i povreda ljudskih prava povezanih s poslovanjem koja se smatraju kaznenim djelima u trećim zemljama, u skladu s direktivama 2011/36/EU ⁽³⁴⁾ i 2012/29/EU ⁽³⁵⁾ Europskog parlamenta i Vijeća;
- J. budući da korupcija u kontekstu sudskih postupaka može imati katastrofalan učinak na zakonito izvršavanje pravde i integritet pravosuđa te u suštini kršiti pravo na pošteno suđenje, pravo na pravičan sudski postupak i pravo na učinkovitu pravnu zaštitu; budući da korupcija može dovesti do sustavnog kršenja ljudskih prava u poslovnom okruženju, na primjer tako što pojedincima onemogućuje pristup robi i uslugama koje su države obvezne osigurati kako bi ispunile svoje obveze u pogledu ljudskih prava, ili poskupljuje cijenu te robe i usluga, poticanjem poduzeća na nezakonito stjecanje ili prisvajanje zemljišta, olakšavanjem pranja novca ili izdavanjem nezakonitih dozvola ili koncesija poduzećima u ekstraktivnom sektoru;

⁽³⁴⁾ Direktiva 2011/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 5. travnja 2011. o sprečavanju i suzbijanju trgovanja ljudima i zaštiti njegovih žrtava te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2002/629/PUP (SL L 101, 15.4.2011., str. 1.).

⁽³⁵⁾ Direktiva 2012/29/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2001/220/PUP (SL L 315, 14.11.2012., str. 57.).

srijeda, 10. ožujka 2021.

- K. budući da je kriza uzrokovana bolešću COVID-19 razotkrila neke od ozbiljnih nedostataka globalnih lanaca vrijednosti i lakoću s kojom određena poduzeća mogu izravno i neizravno prebaciti negativne utjecaje svojih poslovnih aktivnosti u druge jurisdikcije, posebno izvan Unije, i tako izbjeći da za njih odgovaraju; budući da je Organizacija za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD) pokazala da poduzeća koja su poduzela proaktivne mjere u cilju rješavanja rizika povezanih s krizom uzrokovanom bolešću COVID-19 na način kojim se ublažavaju štetni utjecaji na radnike i lance opskrbe razvijaju dugoročniju vrijednost i otpornost i time poboljšavaju svoju održivost u kratkoročnom razdoblju te izgleda za oporavak u srednjoročnom do dugoročnom razdoblju;
- L. budući da bi trebalo naglasiti važnost slobode izražavanja i udruživanja te prava na mirno okupljanje, uključujući pravo na osnivanje i pridruživanje sindikatima, prava na kolektivno pregovaranje i djelovanje te prava na poštenu naknadu i prikladne radne uvjete, uključujući zdrava i sigurna radna mjesta;
- M. budući da prema statistikama MOR-a širom svijeta ima oko 25 milijuna žrtava prisilnog rada, 152 milijuna žrtava dječjeg rada, 2,78 milijuna smrtnih slučajeva zbog bolesti povezanih s radom godišnje i 374 milijuna ozljeda na radu bez smrtnih ishoda godišnje; budući da je MOR pripremio nekoliko konvencija za zaštitu radnika, no njihova je primjena još uvijek manjkava, posebno u odnosu na tržišta rada zemalja u razvoju;
- N. budući da milijuni ljudi i dalje trpe iskorištavanje i degradaciju u okviru prisilnog rada i praksi sličnih robovskom radu, od kojih su 2019. neka poduzeća, javni ili privatni subjekti ili fizičke osobe ostvarili korist na globalnoj razini; budući da je neprihvatljiva i posebno zabrinjavajuća činjenica da, prema procjenama, postoji 152 milijuna djece radnika, od kojih 72 milijuna radi u opasnim uvjetima, a mnoge od njih na rad se prisiljava nasiljem, ucjenom i drugim nezakonitim sredstvima; budući da poduzeća imaju posebnu odgovornost da prvenstveno zaštite djecu i spriječe svaki oblik dječjeg rada;
- O. budući da su temeljna radnička, socijalna i gospodarska prava zaštićena u više međunarodnih ugovora i konvencija o ljudskim pravima, uključujući Međunarodni pakt o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima, temeljne standarde rada MOR-a i Europsku socijalnu povelju kao i u Povelji; budući da su pravo na rad, slobodan izbor zaposlenja i naknadu koja zaposlenicima i njihovim obiteljima pruža dostojanstven život temeljna ljudska prava sadržana u članku 23. Opće deklaracije o ljudskim pravima; budući da su neodgovarajuće državne inspekcije rada, ograničeno pravo na pravnu zaštitu, prekomjerni radni sati, plaće ispod razine siromaštva, rodne razlike u plaćama i drugi oblici diskriminacije još uvijek ozbiljan problem u sve većem broju zemalja, osobito u zonama proizvodnje za izvoz;
- P. budući da je Radna skupina Ujedinjenih naroda za poslovanje i ljudska prava istaknula diferenciran i nerazmjern učinak poslovnih aktivnosti na žene i djevojčice te je izjavila da bi se dužnom pažnjom u pogledu ljudskih prava trebali obuhvatiti i stvarni i potencijalni učinci na prava žena;
- Q. budući da je posebni izvjestitelj Ujedinjenih naroda za ljudska prava i okoliš izjavio da su prava na život, zdravlje, hranu, vodu i razvoj, kao i pravo na siguran, čist, zdrav i održiv okoliš nužni za potpuno uživanje ljudskih prava; budući da je posebni izvjestitelj UN-a također istaknuo da gubitak biološke raznolikosti narušava potpuno uživanje ljudskih prava i da bi države trebale regulirati štetu koju biološkoj raznolikosti nanese privatni dionici i državna tijela; budući da je Opća skupština Ujedinjenih naroda u svojoj Rezoluciji 64/292 kao ljudsko pravo priznala pravo na sigurnu i čistu vodu za piće i sanitarne uvjete; budući da bi ta prava trebala biti obuhvaćena svim eventualnim zakonodavstvom;
- R. budući da su poduzeća općenito nedovoljno svjesna niza utjecaja koje njihovo poslovanje i lanci opskrbe imaju na prava djece te potencijalno neizbrisivim posljedicama koje oni mogu imati na djecu;

srijeda, 10. ožujka 2021.

- S. budući da su visoki povjerenik Ujedinjenih naroda za ljudska prava i Vijeće UN-a za ljudska prava izjavili da klimatske promjene imaju štetan utjecaj na potpuno i stvarno uživanje ljudskih prava; budući da su države tijekom rješavanja štetnih utjecaja klimatskih promjena obvezne poštovati ljudska prava; budući da svako zakonodavstvo o korporativnoj dužnoj pažnji mora biti u skladu s Pariškim sporazumom;
- T. budući da se sustavnom korupcijom krše načela transparentnosti, odgovornosti i nediskriminacije, što ima ozbiljne posljedice za stvarno uživanje ljudskih prava; budući da Konvencija OECD-a o borbi protiv podmićivanja stranih dužnosnika u međunarodnim poslovnim transakcijama i Konvencija Ujedinjenih naroda protiv korupcije obvezuju države članice na provedbu učinkovitih praksi usmjerenih na sprečavanje korupcije; budući da bi odredbe Konvencije Ujedinjenih naroda protiv korupcije trebale biti uključene u obveze dužne pažnje u zakonodavstvu;
- U. budući da je ta alarmantna situacija istaknula hitnu potrebu da poduzeća bolje reagiraju te postanu odgovornija za štetne utjecaje koje uzrokuju, kojima doprinose ili su s njima izravno povezana te da je potaknula raspravu o tome kako to postići, uz istodobno isticanje da je potreban razmjern i usklađen pristup tim pitanjima na razini Unije, što je također nužno za postizanje UN-ovih ciljeva održivog razvoja;
- V. budući da je, prema mišljenju visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za ljudska prava, velik broj boraca za ljudska prava u opasnosti jer izražavaju zabrinutost zbog štetnih utjecaja poslovnih aktivnosti na ljudska prava;
- W. budući da je ta rasprava, između ostalog, dovela do usvajanja okvira i standarda za dužnu pažnju unutar UN-a, Vijeća Europe, OECD-a i MOR-a; međutim, budući da su ti standardi dobrovoljni i da su, zbog toga, tek djelomično prihvaćeni; budući da bi se zakonodavstvo Unije trebalo postupno i konstruktivno nadovezati na te okvire i standarde; budući da bi Unija i države članice trebale podržavati i uključiti se u aktualne pregovore za uspostavu pravno obvezujućeg instrumenta UN-a za transnacionalne korporacije i druga poduzeća u pogledu ljudskih prava te da bi Vijeće trebalo dati ovlasti Komisiji da aktivno sudjeluje u tim aktualnim pregovorima;
- X. budući da, prema studiji Komisije, samo 37 % poslovnih ispitanika trenutno provodi dužnu pažnju u pogledu okoliša i ljudskih prava;
- Y. budući da su neke države članice, poput Francuske i Nizozemske, donijele zakonodavstvo za poboljšanje korporativne odgovornosti i uvele obvezne okvire dužne pažnje; budući da druge države članice trenutačno razmatraju donošenje takvog zakonodavstva, uključujući Njemačku, Austriju, Švedsku, Finsku, Dansku i Luksemburg; budući da nedostatak zajedničkog pristupa na razini Unije u tom području može dovesti do manje pravne sigurnosti u pogledu prava poduzeća i do neravnoteže u poštenom tržišnom natjecanju, što bi pak dovelo u nepovoljan položaj poduzeća koja su aktivna u socijalnim i ekološkim pitanjima; budući da se zbog nedovoljne usklađenosti zakonodavstva o korporativnoj dužnoj pažnji ugrožava jednakost uvjeta za poduzeća koja posluju u Uniji;
- Z. budući da je Unija već usvojila zakonodavstvo o dužnoj pažnji za određene sektore, kao što je Uredba o mineralima iz područja zahvaćenih sukobima, Uredba o drvu, Uredba o izvršavanju zakonodavstva, upravljanju i trgovini u području šuma i Uredba protiv mučenja; budući da su ti zakonodavni akti postali mjerilo za ciljano obvezujuće zakonodavstvo o dužnoj pažnji u lancima opskrbe; budući da bi buduće zakonodavstvo Unije trebalo pružiti potporu poduzećima u upravljanju i ispunjavanju njihovih korporativnih odgovornosti te biti u potpunosti usklađeno sa svim postojećim sektorskim obvezama u pogledu dužne pažnje i izvješćivanja, kao što je Direktiva o nefinancijskom izvješćivanju, i usklađeno s relevantnim nacionalnim zakonodavstvom kako bi se izbjeglo udvostručavanje;
- AA. budući da je Komisija u okviru novog akcijskog plana za kružno gospodarstvo predložila izradu sveobuhvatne strategije za odjevenu industriju, koja bi, uključivanjem jedinstvenog skupa standarda u pogledu dužne pažnje i društvene odgovornosti, mogla biti još jedan primjer uključivanja detaljnijeg pristupa za određeni sektor; budući da bi Komisija trebala predložiti dodatno zakonodavstvo Unije o obaveznoj dužnoj pažnji za pojedine sektore, na primjer za proizvode koji predstavljaju rizik za šume i ekosustav te za sektor odjevene industrije;

srijeda, 10. ožujka 2021.

1. smatra da standardi dobrovoljne dužne pažnje imaju svoja ograničenja i da nisu ostvarili znatan napredak u sprečavanju povreda ljudskih prava i okoliša te u omogućavanju pristupa pravosuđu; smatra da bi Unija trebala hitno usvojiti obvezujuće zahtjeve kako bi se od poduzeća tražilo utvrđivanje, ocjena, sprečavanje, zaustavljanje, ublažavanje, praćenje, obavješćivanje, preuzimanje odgovornosti, rješavanje i korigiranje potencijalnih i/ili stvarnih štetnih utjecaja na ljudska prava, okoliš i dobro upravljanje u njihovom lancu vrijednosti; smatra da bi to bilo korisno za dionike i za tvrtke u smislu usklađenosti, pravne sigurnosti i jednakih uvjeta te ublažavanja nepoštenih konkurentskih prednosti trećih zemalja koje proizlaze iz nižih standarda zaštite te socijalnog i ekološkog dampinga u međunarodnoj trgovini; naglašava da bi se time poboljšala reputacija poduzeća iz Unije odnosno Unije u njezinoj ulozi postavljanja standarda; naglašava dokazane koristi koje poduzeća imaju od djelotvornih praksi odgovornog poslovnog ponašanja, a koje uključuju bolje upravljanje rizicima, niže troškove kapitala, općenito bolje financijske rezultate i veću konkurentnost; uvjeren je da se dužnom pažnjom povećava sigurnost i transparentnost u pogledu praksi opskrbe poduzeća koja vrše nabavu iz zemalja izvan Unije i da će to doprinijeti zaštiti interesa potrošača jamčenjem kvalitete i pouzdanosti proizvoda te dovesti do odgovornijih praksi nabave i dugoročnih odnosa poduzeća s dobavljačima; naglašava da bi se taj okvir trebao temeljiti na obvezi poduzeća da poduzmu sve razmjerne i primjerene mjere i napore u okviru svojih mogućnosti;
2. naglašava da, iako je dužnost poduzeća poštovati ljudska prava i okoliš, za zaštitu ljudskih prava i okoliša odgovorne su države i vlade i ta se odgovornost ne bi smjela prenijeti na privatne subjekte; podsjeća da je dužna pažnja prvenstveno preventivni mehanizam i da bi od poduzeća trebalo prije svega tražiti da poduzimaju sve razmjerne i primjerene mjere i napore u okviru svojih mogućnosti kako bi utvrdila potencijalne ili stvarne štetne utjecaje te usvojila politike i mjere za njihovo rješavanje;
3. poziva Komisiju da u vanjskopolitička djelovanja, što uključuje trgovinske i ulagačke sporazume, uvijek uvrsti odredbe i razmatranja o zaštiti ljudskih prava;
4. traži od Komisije da provede postupak temeljitog preispitivanja poduzeća sa sjedištem u Xinjangu koja izvoze proizvode u Uniju u cilju utvrđivanja potencijalnih povreda ljudskih prava, posebice onih povezanih s represijom nad Ujgurima;
5. podsjeća da potpuno uživanje ljudskih prava, uključujući pravo na život, zdravlje, hranu i vodu, ovisi o očuvanju biološke raznolikosti, koja je temelj usluga ekosustava s kojima je dobrobit ljudi neraskidivo povezana;
6. primjećuje da se zbog pandemije bolesti COVID-19 mala i srednja poduzeća nalaze u teškoj situaciji; smatra da su pružanje potpore tim poduzećima i stvaranje povoljnog tržišnog okruženja ključni ciljevi Unije;
7. naglašava da kršenje ljudskih prava i povrede socijalnih i ekoloških standarda mogu biti rezultat aktivnosti samog poduzeća ili aktivnosti subjekata s kojima su u poslovnom odnosu i koji su pod njihovom kontrolom i duž njihovog lanca vrijednosti; stoga naglašava da bi postupanje s dužnom pažnjom trebalo obuhvaćati cijeli lanac vrijednosti, no također podrazumijevati politiku određivanja prioriteta; naglašava da su sva ljudska prava univerzalna, nedjeljiva, međusobna i međusobno povezana te da ih treba promicati i provoditi na pošten, pravičan i nediskriminirajući način;
8. poziva na povećanje sljedivosti lanaca opskrbe, koja se temelji na pravilima o podrijetlu iz Carinskog zakonika Unije; primjećuje da bi u vođenju trgovinske politike Unije trebalo uzeti u obzir politiku Unije u pogledu ljudskih prava i buduće zahtjeve u pogledu korporativne dužne pažnje donesene na temelju zakonodavnog prijedloga Komisije, među ostalim i u vezi s ratifikacijom trgovinskih i ulagačkih sporazuma, te da bi trebalo obuhvatiti trgovinu sa svim trgovinskim partnerima, a ne samo s onima s kojima je Unija sklopila sporazum o slobodnoj trgovini; naglašava da bi trgovinski instrumenti Unije trebali uključivati snažne provedbene mehanizme kao što je ukidanje povlaštenog pristupa u slučaju neusklađenosti;
9. smatra da bi područje primjene svakog budućeg obveznog Unijinog okvira dužne pažnje trebalo biti široko i obuhvaćati sva velika poduzeća uređena pravom države članice ili osnovana na teritoriju Unije, uključujući ona koja pružaju financijske proizvode i usluge, bez obzira na njihov sektor djelatnosti te jesu li u javnom vlasništvu ili pod državnom kontrolom, te sva mala i srednja poduzeća uvrštena na burzu i visokorizična mala i srednja poduzeća; smatra da bi taj okvir trebao obuhvaćati i poduzeća koja imaju poslovni nastan izvan Unije, no posluju na unutarnjem tržištu;

srijeda, 10. ožujka 2021.

10. uvjeren je da bi poštovanje obveza dužne pažnje trebalo biti uvjet za pristup unutarnjem tržištu i da bi se od gospodarskih subjekata trebalo zahtijevati da s pomoću dužne pažnje utvrde i pruže dokaze da su proizvodi koje stavljaju na unutarnje tržište u skladu s kriterijima zaštite okoliša i ljudskih prava iz budućeg zakonodavstva o dužnoj pažnji; poziva na dodatne mjere kao što je zabrana uvoza proizvoda povezanih s teškim kršenjima ljudskih prava kao što su prisilni rad ili dječji rad; naglašava važnost uključivanja cilja borbe protiv prisilnog rada i dječjeg rada u poglavlja o trgovini i održivom razvoju iz trgovinskih sporazuma Unije;

11. smatra da će nekim poduzećima, a posebno malim i srednjim poduzećima uvrštenima na burzu i visokorizičnim malim i srednjim poduzećima možda trebati manje opsežni i formalizirani postupci dužne pažnje te da bi razmjern pristup trebao uzeti u obzir, među ostalim elementima, sektor djelatnosti, veličinu poduzeća, ozbiljnost i vjerojatnost rizika za ljudska prava, upravljanje i okoliš koji su svojstveni njegovom poslovanju i kontekstu njegova poslovanja, uključujući zemljopisni kontekst, poslovnom modelu, položaju u lancima vrijednosti i prirodi njegovih proizvoda i usluga; poziva na to da se poduzećima iz Unije, posebno malim i srednjim poduzećima, pruži posebna tehnička pomoć kako bi mogla ispuniti zahtjeve dužne pažnje;

12. naglašava da bi strategije dužne pažnje trebale biti usklađene s ciljevima održivog razvoja i ciljevima politike Unije u području ljudskih prava i okoliša, uključujući europski zeleni plan, i obvezom smanjenja emisija stakleničkih plinova za najmanje 55 % do 2030. te s međunarodnom politikom Unije, posebno Konvencijom o biološkoj raznolikosti i Pariškim sporazumom i njegovim ciljevima održavanja porasta prosječne globalne temperature manjim od 2 °C iznad predindustrijske razine i nastojanjima da se porast temperature ograniči na 1,5 °C iznad predindustrijske razine; traži od Komisije da uz konkretno sudjelovanje relevantnih tijela, ureda i agencija Unije izradi niz smjernica o dužnoj pažnji, uključujući smjernice za pojedine sektore, o tome kako postupati u skladu s postojećim i budućim Unijinim i međunarodnim obveznim pravnim instrumentima te da one budu u skladu s dobrovoljnim okvirima dužne pažnje, uključujući dosljedne metodologije i jasne parametre za mjerenje utjecaja i napretka u području ljudskih prava, okoliša i dobrog upravljanja, ponavlja da bi takve smjernice bile posebno korisne za mala i srednja poduzeća;

13. primjećuje da certificirani sektorski programi malim i srednjim poduzećima nude mogućnosti učinkovitog udruživanja i podjele odgovornosti; naglašava, međutim, da oslanjanje na certificirane sektorske programe ne isključuje mogućnost da poduzeće prekrši svoje obveze dužne pažnje niti da ga se smatra odgovornim u skladu s nacionalnim pravom; ističe da Europska komisija mora ocijeniti, priznati i nadzirati certificirane sektorske programe;

14. poziva Komisiju da u budućem zakonodavstvu poštuje načelo usklađenosti politika u interesu razvoja, utvrđeno u članku 208. UFEU-a; naglašava da je važno maksimalno smanjiti eventualne proturječnosti te stvarati sinergije s politikom razvojne suradnje u korist zemalja u razvoju te radi povećanja učinkovitosti razvojne suradnje; smatra da to u praksi znači aktivno sudjelovanje Glavne uprave Komisije za međunarodnu suradnju i razvoj u tekućem zakonodavnom radu te provedbu detaljne procjene utjecaja relevantnog budućeg zakonodavstva Unije na zemlje u razvoju iz gospodarske i društvene perspektive te perspektive ljudskih prava i zaštite okoliša, u skladu sa Smjernicama za bolju regulativu⁽³⁶⁾ te instrumentom br. 34 Paketa instrumenata za bolju regulativu⁽³⁷⁾; napominje da bi rezultati te procjene trebali poslužiti kao osnova za budući zakonodavni prijedlog;

15. naglašava da su komplementarnost i koordinacija s politikom, instrumentima i dionicima razvojne suradnje od ključne važnosti te da bi stoga u budućem zakonodavstvu Unije trebalo uključiti odredbe u tom pogledu;

16. naglašava da bi obveze dužne pažnje trebale biti pažljivo osmišljene tako da predstavljaju kontinuiran i dinamičan proces, a ne puko ispunjavanje birokratskih formalnosti, te da bi strategije dužne pažnje trebale biti u skladu s dinamičnom prirodom štetnih utjecaja; smatra da bi te strategije trebale obuhvaćati svaki stvarni ili potencijalni štetni utjecaj na ljudska prava, okoliš ili dobro upravljanje, premda bi se ozbiljnost i vjerojatnost štetnog utjecaja trebala razmatrati u kontekstu

⁽³⁶⁾ SWD(2017)0350.

⁽³⁷⁾ https://ec.europa.eu/info/files/better-regulation-toolbox-34_en

srijeda, 10. ožujka 2021.

politike određivanja prioriteta; smatra da je, u skladu s načelom proporcionalnosti, važno postojeće alate i okvire uskladiti što je više moguće; naglašava da Komisija treba provesti pouzdanu procjenu učinka kako bi utvrdila vrste potencijalnih ili stvarnih štetnih utjecaja, istražila posljedice na jednake uvjete na europskoj i globalnoj razini, uključujući administrativno opterećenje poduzeća i pozitivne posljedice na ljudska prava, okoliš i dobro upravljanje, te osmislila pravila kojima se poboljšava konkurentnost, zaštita dionika i okoliša te koja su funkcionalna i primjenjiva na sve dionike na unutarnjem tržištu, uključujući visokorizična mala i srednja poduzeća te mala i srednja poduzeća uvrštena na burzu; naglašava da bi se procjenom učinka trebale uzeti u obzir i posljedice buduće Direktive u pogledu globalnih promjena u lancima vrijednosti u odnosu na zahvaćene pojedince i poduzeća te u pogledu komparativnih prednosti partnerskih zemalja u razvoju;

17. ističe da su sveobuhvatni zahtjevi u pogledu transparentnosti ključan element zakonodavstva o obveznoj dužnoj pažnji; napominje da se boljim informiranjem i transparentnošću dobavljačima i proizvođačima omogućuje bolji nadzor, kontrola i razumijevanje njihovih lanaca opskrbe te povećava kapacitet dionika i potrošača za nadzor te povjerenje javnosti u proizvodnju; u tom pogledu naglašava da bi buduće zakonodavstvo o dužnoj pažnji trebalo uzeti u obzir digitalna rješenja kako bi se olakšao pristup javnosti informacijama i kako bi se birokratska opterećenja svela na najmanju moguću mjeru;

18. napominje da je za dužnu pažnju također potrebno mjeriti učinkovitost procesa i mjera odgovarajućim revizijama te pružati informacije o rezultatima, uključujući periodično objavljivanje izvješća o evaluaciji postupaka dužne pažnje poduzeća i njihovih rezultata u standardiziranom formatu na temelju odgovarajućeg i usklađenog okvira za izvješćivanje; preporučuje da ta izvješća budu lako dostupna i raspoloživa, posebno onima na koje se odnose i na koje bi se potencijalno mogla odnositi; navodi da bi pri zahtjevima za objavljivanje podataka trebalo voditi računa o politikama tržišnog natjecanja i legitimnom interesu za zaštitu internog poslovnog znanja te da ti zahtjevi ne bi smjeli dovesti do nerazmjernih prepreka ili financijskog opterećenja za poduzeća;

19. naglašava da učinkovita dužna pažnja zahtijeva da poduzeća u dobroj vjeri provedu djelotvorne, smislene i utemeljene rasprave s relevantnim dionicima; naglašava da bi okvir dužne pažnje Unije trebao osigurati uključenost sindikata i predstavnika radnika tijekom uspostave i provedbe strategije dužne pažnje na nacionalnoj, europskoj i globalnoj razini; naglašava da se postupcima za sudjelovanje dionika mora zajamčiti sigurnost i zaštita fizičkog i pravnog integriteta dionika;

20. naglašava da je uzajamna uključenost trgovinskih partnera važna da bi postupanje s dužnom pažnjom dovelo do promjena; naglašava važnost popratnih mjera i projekata kako bi se olakšala provedba sporazuma Unije o slobodnoj trgovini te poziva na čvrstu vezu između tih mjera i horizontalnog zakonodavstva o dužnoj pažnji; stoga traži da se financijski instrumenti, kao što je Pomoć za trgovinu, koriste za promicanje i podupiranje prihvatanja odgovornog poslovnog ponašanja u partnerskim zemljama, uključujući tehničku potporu u pogledu osposobljavanja u području dužne pažnje, mehanizama sljedivosti i uključivanja reformi usmjerenih na izvoz u partnerskim zemljama; u tom pogledu naglašava da treba promicati dobro upravljanje;

21. zahtijeva da se trgovinski instrumenti povežu i delegacije Unije uključe u praćenje primjene budućeg zakonodavstva o dužnoj pažnji u poduzećima iz Unije koja posluju izvan Unije, među ostalim organizacijom podrške i korisnih razmjena gledišta s nositeljima prava, lokalnim zajednicama, gospodarskim komorama, nacionalnim institucijama za ljudska prava, akterima civilnog društva i sindikatima; poziva Komisiju da s gospodarskim komorama država članica i nacionalnim institucijama za ljudska prava surađuje u stavljanju na raspolaganje internetskih alata i informacija za potporu provedbi budućeg zakonodavstva o dužnoj pažnji;

22. primjećuje da bi koordinacija na sektorskoj razini mogla poboljšati dosljednost i djelotvornost nastojanja u provedbi dužne pažnje, omogućiti razmjenu najboljih praksi i doprinijeti izjednačavanju uvjeta;

23. smatra da bi države članice radi provedbe dužne pažnje trebale uspostaviti ili odrediti nacionalna tijela za razmjenu najboljih praksi, provođenje istraga, nadzor i izricanje sankcija, uzimajući u obzir težinu i ponavljanje povreda; naglašava da bi ta tijela trebala imati dovoljno resursa i ovlasti za izvršenje svoje zadaće; smatra da bi Komisija trebala uspostaviti europsku mrežu za dužnu pažnju, koja bi u suradnji s nadležnim nacionalnim tijelima bila odgovorna za koordinaciju

srijeda, 10. ožujka 2021.

i usklađivanje regulatornih, istražnih, provedbenih i nadzornih praksi te razmjenu informacija i praćenje učinkovitosti nadležnih nacionalnih tijela; smatra da bi države članice i Komisija trebale zajamčiti da poduzeća objavljuju svoje strategije dužne pažnje na javno dostupnoj i centraliziranoj platformi koju nadziru nadležna nacionalna tijela;

24. ističe da su sveobuhvatni zahtjevi u pogledu transparentnosti ključan element zakonodavstva o obveznoj dužnoj pažnji; napominje da se boljim informiranjem i transparentnošću dobavljačima i proizvođačima omogućuje bolja kontrola i razumijevanje njihovih lanaca opskrbe te se povećava povjerenje javnosti u proizvodnju; u tom pogledu naglašava da bi buduće zakonodavstvo o dužnoj pažnji trebalo biti usmjereno na digitalna rješenja kako bi se birokratska opterećenja svela na najmanju moguću mjeru te poziva Komisiju da istraži nova tehnološka rješenja kojima se podupire uspostava i poboljšanje sljedivosti u globalnim lancima opskrbe; podsjeća da održiva tehnologija lanca blokova može doprinijeti tom cilju;

25. smatra da mehanizmi za pritužbe na razini poduzeća mogu pružiti učinkovitu zaštitu u ranoj fazi, pod uvjetom da su legitimni, dostupni, predvidljivi, nepristrani, transparentni, kompatibilni s ljudskim pravima, da se temelje na uključenosti i dijalogu te da štite od odmazde; smatra da takvi privatni mehanizmi moraju na odgovarajući način biti povezani sa sudskim mehanizmima kako bi se zajamčila najviša razina zaštite temeljnih prava, uključujući pravo na pošteno suđenje; naglašava da takvi mehanizmi nikad ne bi smjeli narušavati pravo žrtve da podnese pritužbu nadležnim tijelima ili da traži pravdu pred sudom; smatra da bi pravosudna tijela trebala moći postupati na temelju prigovora treće strane koji se podnose putem sigurnih i pristupačnih kanala, bez prijetnje od odmazde;

26. pozdravlja objavu da će prijedlog Komisije uključivati sustav odgovornosti i smatra da bi poduzeća, kako bi se žrtvama omogućilo dobivanje djelotvornog pravnog lijeka, trebala biti odgovorna u skladu s nacionalnim pravom za štetu koju su poduzeća pod njihovom kontrolom uzrokovala ili kojoj su doprinijela činom ili propustom, ako su ta poduzeća počinila kršenje ljudskih prava ili prouzročila štetu za okoliš, osim ako poduzeće može dokazati da je postupalo s dužnom pažnjom u skladu sa svojim obvezama dužne pažnje i poduzelo sve razumne mjere za sprečavanje takve štete; ističe da vremenska ograničenja, poteškoće u pristupu dokazima te rodna neravnopravnost, ranjivosti i marginalizacija mogu predstavljati bitne praktične i proceduralne prepreke s kojima se suočavaju žrtve kršenja ljudskih prava u trećim zemljama, koje ograničavaju njihov pristup djelotvornom pravnom lijeku; naglašava važnost stvarnog pristupa pravnim lijekovima bez straha od odmazde te na rodno neutralan način i za osobe u ranjivom položaju, kako je utvrđeno člankom 13. Konvencije o pravima osoba s invaliditetom; podsjeća na to da se člankom 47. Povelje od država članica zahtijeva da osiguraju besplatnu pravnu pomoć za osobe koje nemaju dostatna sredstva, ako je takva pomoć potrebna za osiguravanje učinkovitog pristupa pravosuđu;

27. ističe da sljedivost poduzeća u lancu vrijednosti može biti teška; poziva Komisiju da ocijeni i predloži alate kako bi se poduzećima pomoglo u sljedivosti njihovih lanaca vrijednosti; naglašava da bi digitalne tehnologije mogle pomoći poduzećima u pogledu dužne pažnje u lancu vrijednosti i smanjiti troškove; smatra da bi inovacijski cilj Unije trebao biti povezan s promicanjem ljudskih prava i održivog upravljanja u okviru budućih zahtjeva za dužnu pažnju;

28. smatra da provođenje dužne pažnje ne bi smjelo automatski osloboditi poduzeća od odgovornosti za štetu koju su prouzročila ili kojoj su doprinijela; međutim, smatra da postojanje stabilnog i učinkovitog postupka dužne pažnje može pomoći poduzećima da izbjegnu nanošenje štete; nadalje smatra da bi se zakonodavstvo o dužnoj pažnji trebalo primjenjivati ne dovodeći u pitanje druge važne okvire o odgovornosti za podugovaranje, upućivanje ili lanac opskrbe uspostavljene na nacionalnoj, europskoj i međunarodnoj razini, uključujući solidarnu i pojedinačnu odgovornost u lancima podugovaranja;

29. naglašava da žrtve štetnih utjecaja povezanih s poslovanjem često nisu dovoljno zaštićene pravom države u kojoj je počinjena šteta; s tim u vezi smatra da se relevantne odredbe buduće Direktive trebaju smatrati prevladavajućim obvezujućim odredbama u skladu s člankom 16. Uredbe (EZ) br. 864/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. srpnja 2007. o pravu koje se primjenjuje na izvanugovorne obveze („Rim II“) ⁽³⁸⁾;

30. poziva Komisiju da predloži pregovarački mandat kako bi Unija konstruktivno sudjelovala u pregovorima o međunarodnom pravno obvezujućem instrumentu UN-a za regulaciju aktivnosti transnacionalnih korporacija i drugih poduzeća u okviru međunarodnog prava o ljudskim pravima;

⁽³⁸⁾ SL L 199, 31.7.2007., str. 40.

srijeda, 10. ožujka 2021.

31. preporučuje da se pri pružanju potpore Komisije u pogledu vladavine prava, dobrog upravljanja i pristupa pravosuđu u trećim zemljama prednost, po potrebi, da izgradnji kapaciteta lokalnih nadležnih tijela u područjima na koja će se odnositi buduće zakonodavstvo;
 32. traži da Komisija bez nepotrebnog odgađanja podnese zakonodavni prijedlog o dužnoj pažnji u lancu opskrbe u skladu s preporukama navedenima u Prilogu; smatra da bi, ne dovodeći u pitanje detaljne aspekte budućeg zakonodavnog prijedloga, kao pravnu osnovu za prijedlog trebalo izabrati članak 50., članak 83. stavak 2. i članak 114. UFEU-a;
 33. smatra da traženi prijedlog nema financijskih implikacija za opći proračun Unije;
 34. nalaže svojem predsjedniku da ovu rezoluciju i priložene preporuke proslijedi Komisiji i Vijeću te nacionalnim vladama i parlamentima država članica.
-

srijeda, 10. ožujka 2021.

PRILOG REZOLUCIJE:

PREPORUKE O SADRŽAJU TRAŽENOG PRIJEDLOGA

PREPORUKE ZA IZRADU DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA O KORPORATIVNOJ DUŽNOJ PAŽNJI I KORPORATIVNOJ ODGOVORNOSTI

TEKST TRAŽENOG PRIJEDLOGA

Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća o korporativnoj dužnoj pažnji i korporativnoj odgovornosti

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 50., članak 83. stavak 2. i članak 114.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

1. Osviještenost o odgovornostima poduzeća u pogledu štetnog utjecaja njihovih lanaca vrijednosti na ljudska prava postala je aktualna 90-ih godina 20. stoljeća, kada su nove prakse preseljenja proizvodnje odjeće i obuće skrenule pozornost na loše uvjete rada s kojima su bili suočeni brojni radnici u globalnim lancima vrijednosti, uključujući djecu. Istodobno su brojna naftna, plinska, rudarska i prehrambena poduzeća prodirala u sve udaljenija područja, često raseljavajući autohtone zajednice bez odgovarajućeg savjetovanja ili naknade.
2. Uz sve brojnije dokaze o kršenju ljudskih prava i uništavanju okoliša rasla je zabrinutost u pogledu toga kako osigurati da poduzeća poštuju ljudska prava te kako osigurati pristup pravdi za žrtve, posebno kada su se lanci vrijednosti nekih poduzeća proširili na zemlje sa slabim pravnim sustavima i primjenom propisa, te da ih se u skladu s nacionalnim pravom pozove na odgovornost za nanošenje štete ili doprinos šteti. S tim u vezi Vijeće Ujedinjenih naroda (UN) za ljudska prava 2008. jednoglasno je pozdravilo okvirni program „Zaštita, poštovanje i pomoć”. Taj okvirni program temelji se na trima stupovima: dužnosti država da odgovarajućim politikama, propisima i presudama štite od povreda ljudskih prava koje čine treće strane, uključujući poduzeća; korporativnoj odgovornosti za poštovanje ljudskih prava, što podrazumijeva postupanje s dužnom pažnjom kako bi se izbjeglo kršenje tujih prava i rješavanje štetnih utjecaja do kojih dođe; boljem pristupu žrtava djelotvornim pravnim lijekovima, sudskim i izvansudskim.
3. Nakon tog okvirnog programa, Vijeće UN-a za ljudska prava odobrilo je 2011. „Vodeća načela o poslovanju i ljudskim pravima”. Vodeća načela UN-a o poslovanju i ljudskim pravima uvela su prvi globalni standard za „dužnu pažnju” i poduzećima ponudila neobvezujući okvir u skladu s kojim svoju odgovornost za poštovanje ljudskih prava mogu primijeniti u praksi. Nakon toga su na temelju tih UN-ovih vodećih načela i druge međunarodne organizacije razvile svoje standarde dužne pažnje. U smjernicama Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD) za multinacionalna poduzeća iz 2011. često se navodi dužna pažnja, a OECD je izradio upute kako bi pomogao poduzećima da postupaju s dužnom pažnjom u određenim sektorima i lancima opskrbe. Odbor ministara Vijeća Europe donio je 2016. preporuku upućenu državama članicama o ljudskim pravima i poslovanju, kojom poziva svoje države članice da donesu zakonodavne i druge mjere kako bi se osiguralo da poduzeća pred europskim

⁽¹⁾ SL ...

srijeda, 10. ožujka 2021.

sudovima imaju građansku, administrativnu i kaznenu odgovornost za kršenja ljudskih prava u svojim lancima vrijednosti. OECD je 2018. usvojio opće smjernice o dužnoj pažnji za odgovorno poslovno ponašanje. Slično tome, Međunarodna organizacija rada (MOR) usvojila je 2017. Tripartitnu deklaraciju MOR-a o načelima koja se odnose na multinacionalna poduzeća i socijalnu politiku, koja potiče poduzeća da uspostave mehanizme za postupanje s dužnom pažnjom u cilju utvrđivanja, sprečavanja, ublažavanja i preuzimanja odgovornosti za način na koji rješavaju stvarne i potencijalne štetne utjecaje svojeg poslovanja u odnosu na međunarodno priznata ljudska prava. U načelima o pravima djece i poslovanju, koja su 2012. izradili Globalni sporazum Ujedinjenih naroda, organizacija *Save the Children* i UNICEF, utvrđeni su ključni aspekti prava djece povezani sa štetnim utjecajima poslovanja, a UNICEF je izradio niz dokumenata sa smjernicama za potporu korporativnoj dužnoj pažnji i djeci. U Općoj napomeni br. 16. Odbora Ujedinjenih naroda za prava djeteta iz 2013. utvrđen je sveobuhvatan niz obveza države u pogledu utjecaja poslovnog sektora na prava djece, uključujući obvezu država da od poduzeća zahtijevaju postupanje s dužnom pažnjom u području prava djece.

4. Poduzeća dakle trenutno imaju na raspolaganju velik broj međunarodnih instrumenata za postupanje s dužnom pažnjom koji im mogu pomoći u ispunjavanju njihove odgovornosti za poštovanje ljudskih prava. Iako je teško precijeniti važnost tih instrumenata za poduzeća koja ozbiljno shvaćaju svoju dužnost poštovanja ljudskih prava, njihova dobrovoljna priroda može ugroziti njihovu učinkovitost i njihov se učinak doista pokazao ograničenim, primjerice malen broj poduzeća dobrovoljno provodi dužnu pažnju u području ljudskih prava u odnosu na svoje aktivnosti i aktivnosti subjekata s kojima su u poslovnom odnosu. To dodatno pogoršava pretjerana usredotočenost brojnih poduzeća na kratkoročno maksimalno povećanje dobiti.
5. Postojeći međunarodni instrumenti za postupanje s dužnom pažnjom zbog svoje izvansudske i dobrovoljne prirode ne osiguravaju pristup pravdi i pravnim lijekovima za žrtve štetnih utjecaja na ljudska prava i okoliš. Države imaju primarnu dužnost zaštite ljudskih prava i osiguravanja pristupa pravdi, a nedostatak javnih sudskih mehanizama kojima bi se poduzeća smatrala odgovornima za štetu koja se dogodi u njihovim lancima vrijednosti ne bi se trebao i ne može se adekvatno nadoknaditi razvojem privatnih mehanizama za pritužbe u pogledu poslovanja. Budući da su takvi mehanizmi korisni za pružanje hitne pomoći i brze naknade za manju štetu, trebali bi biti pod strogom regulacijom javnih tijela i ne bi smjeli narušavati pravo žrtava na pristup pravdi i na pravično suđenje pred javnim sudom.
6. Unija je usvojila obvezne okvire dužne pažnje u vrlo određenim područjima s ciljem borbe protiv sektora štetnih za interese Unije ili njezinih država članica, poput financiranja terorizma ili krčenja šuma. Unija je 2010. godine usvojila Uredbu (EU) br. 995/2010 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾, kojom se gospodarski subjekti koji u promet na unutarnjem tržištu stavljaju drvo i proizvode od drveta podvrgavaju zahtjevima dužne pažnje i od trgovaca u lancu opskrbe zahtijeva pružanje osnovnih informacija o njihovim dobavljačima i kupcima kako bi se poboljšala sljedivost drva i proizvoda od drva. Uredbom (EU) 2017/821 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾ uspostavlja se sustav Unije za postupanje s dužnom pažnjom u lancu opskrbe kako bi se naoružanim skupinama, terorističkim skupinama i/ili sigurnosnim snagama ograničile mogućnosti za trgovinu kositrom, tantalom i volframom, njihovim rudama i zlatom.
7. Direktivom 2014/95/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁾ uveden je drugačiji, općenitiji i komplementarniji pristup utemeljen na transparentnosti i održivosti, kojom se poduzećima s više od 500 zaposlenika nameće obveza izvješćivanja o politikama koje provode u vezi s okolišnim, socijalnim i kadrovskim pitanjima te pitanjima u vezi sa borbom protiv korupcije i podmićivanjem te poštovanjem ljudskih prava, uključujući dužnu pažnju.
8. U nekim državama članicama potreba da poduzeća postanu svjesnija pitanja ljudskih prava te brige o okolišu i dobrom upravljanju dovela je do usvajanja nacionalnog zakonodavstva o dužnoj pažnji. U Nizozemskoj zakon o dužnoj pažnji u pogledu dječjeg rada zahtijeva od poduzeća koja posluju na nizozemskom tržištu da istraže postoji

⁽²⁾ Uredba (EU) br. 995/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. listopada 2010. o utvrđivanju obveza gospodarskih subjekata koji stavljaju u promet drvo i proizvode od drva (SL L 295, 12.11.2010., str. 23.).

⁽³⁾ Uredba (EU) 2017/821 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. svibnja 2017. o utvrđivanju obveza dužne pažnje u lancu opskrbe za uvoznike Unije koji uvoze kositar, tantal i volfram, njihove rude i zlato podrijetlom iz sukobima pogođenih i visokorizičnih područja (SL L 130, 19.5.2017., str. 1.).

⁽⁴⁾ Direktiva 2014/95/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2014. o izmjeni Direktive 2013/34/EU u pogledu objavljivanja nefinancijskih informacija i informacija o raznolikosti određenih velikih poduzeća i grupa (SL L 330, 15.11.2014., str. 1.).

srijeda, 10. ožujka 2021.

li osnovana sumnja da su isporučena roba ili usluge proizvedeni dječjim radom i, u slučaju osnovane sumnje, donesu i provedu akcijski plan. U Francuskoj zakon o obvezi stalnog praćenja za matična društva i društva naručitelje zahtijeva od nekih velikih poduzeća da donesu, objave i provedu plan dužne pažnje radi utvrđivanja i sprječavanja rizika za ljudska prava, zdravlje i sigurnost te okoliš koje uzrokuje to poduzeće, njegove podružnice, podizvođači ili dobavljači. Francuskim zakonom uspostavlja se upravna odgovornost za neispunjavanje zahtjeva dužne pažnje i građanskopravna odgovornost poduzeća za ispravljanje nanesene štete. U mnogim drugim državama članicama u tijeku je rasprava o uvođenju obveznih zahtjeva dužne pažnje za poduzeća, a neke države članice trenutačno razmatraju donošenje takvog zakonodavstva, uključujući Njemačku, Švedsku, Austriju, Finsku, Dansku i Luksemburg.

9. Osam nacionalnih parlamenata izrazilo je 2016. potporu inicijativi „zelenog kartona” i pozvalo Komisiju da donese zakonodavstvo kojim će se zajamčiti korporativna odgovornost za povrede ljudskih prava, uključujući parlamente Estonije, Litve, Slovačke i Portugala, zastupnički dom Nizozemske, Senat Republike Italije i Nacionalnu skupštinu u Francuskoj te britanski Dom lordova.
10. Nedostatna usklađenost zakona može negativno utjecati na slobodu poslovnog nastana. Stoga je daljnje usklađivanje ključno kako bi se spriječilo stvaranje nepoštene konkurentske prednosti. U cilju ostvarenja jednakih uvjeta važno je da se pravila primjenjuju na sva poduzeća koja posluju na unutarnjem tržištu, bilo da dolaze iz Unije ili izvan nje.
11. Postoje znatne razlike među državama članicama u pogledu zakonskih i upravnih odredbi o dužnoj pažnji, uključujući o građanskoj odgovornosti, koje se primjenjuju na poduzeća iz Unije. Nužno je spriječiti pojavu budućih prepreka trgovini koje su posljedica razlika u nacionalnim zakonima.
12. Kako bi se osigurali jednaki uvjeti, odgovornost poduzeća za poštovanje ljudskih prava u skladu s međunarodnim standardima trebala bi se preoblikovati u pravnu dužnost na razini Unije. Koordinirajući zaštitne mjere za zaštitu ljudskih prava, okoliša i dobrog upravljanja, ova bi Direktiva trebala osigurati da sva velika poduzeća te visokorizična mala i srednja poduzeća ili ona uvrštena na burzu iz Unije i izvan nje koja posluju na unutarnjem tržištu podliježu usklađenim obvezama dužne pažnje, što će spriječiti regulatornu rascjepkanost i poboljšati funkcioniranje unutarnjeg tržišta.
13. Uspostavljanje obveznih zahtjeva dužne pažnje na razini Unije bilo bi korisno za poduzeća u smislu usklađenosti, pravne sigurnosti i osiguranja jednakih uvjeta, a poduzećima na koja bi se ti zahtjevi primjenjivali dalo bi konkurentsku prednost s obzirom na to da se u društvu od poduzeća sve više traži da budu više etična i održiva. Ova bi Direktiva postavljanjem Unijinih standarda dužne pažnje mogla potaknuti pojavu globalnog standarda za odgovorno poslovanje.
14. Cilj ove Direktive spriječiti je i ublažiti potencijalne ili stvarne štetne utjecaje na ljudska prava, okoliš i dobro upravljanje u lancu vrijednosti te osigurati da se poduzeća mogu smatrati odgovornima za takav utjecaj i da svatko tko je pretrpio štetu u tom pogledu može učinkovito ostvariti pravo na pravično suđenje pred sudom te pravo na pravni lijek u skladu s nacionalnim zakonima.
15. Ovom se Direktivom ne namjerava zamijeniti zakonodavstvo Unije o dužnoj pažnji za pojedine sektore koje je već na snazi niti spriječiti uvođenje daljnjeg sektorskog zakonodavstva Unije. Stoga bi se trebala primjenjivati ne dovodeći u pitanje druge zahtjeve dužne pažnje utvrđene sektorskim zakonodavstvom Unije, posebno uredbama (EU) br. 995/2010 i (EU) 2017/821, osim ako se zahtjevima dužne pažnje u ovoj Direktivi predviđa temeljitija dužna pažnja u pogledu ljudskih prava, okoliša ili dobrog upravljanja.
16. Provedba ove Direktive ne bi ni na koji način smjela biti opravdanje za smanjenje opće razine zaštite ljudskih prava ili okoliša. Posebno ne bi smjela utjecati na ostale primjenjive okvire o odgovornosti za podugovaranje, upućivanje radnika ili lanac opskrbe koji su uspostavljeni na nacionalnoj, europskoj ili međunarodnoj razini. Činjenica da je poduzeće izvršilo svoje obveze dužne pažnje u skladu s ovom Direktivom ne isključuje niti umanjuje njegove obveze prema drugim okvirima odgovornosti, pa stoga svi pravni postupci pokrenuti protiv njega na temelju drugih okvira odgovornosti ne bi smjeli biti odbačeni zbog te okolnosti.

srijeda, 10. ožujka 2021.

17. Ova bi se Direktiva trebala primjenjivati na sva velika poduzeća na koja se odnosi pravo pojedine države članice, koja su osnovana na teritoriju Unije ili posluju na unutarnjem tržištu, bez obzira na to jesu li u privatnom ili državnom vlasništvu, bez obzira na gospodarski sektor njihove djelatnosti, uključujući financijski sektor. Ova bi se Direktiva također trebala primjenjivati na mala i srednja poduzeća uvrštena na burzu i visokorizična mala i srednja poduzeća (*).
18. Proporcionalnost je ugrađena u postupak dužne pažnje, budući da taj postupak ovisi o vjerojatnosti štetnih utjecaja koje bi poduzeće moglo uzrokovati, doprinijeti im ili biti s njima izravno povezano, o sektoru djelatnosti, veličini poduzeća, prirodi i kontekstu njegova poslovanja, uključujući zemljopisni položaj, o njegovu poslovnom modelu, položaju u lancu vrijednosti i prirodi njegovih proizvoda i usluga. Veliko poduzeće čiji se subjekti s kojima je u izravnom poslovnom odnosu svi nalaze u Uniji ili malo ili srednje poduzeće koje nakon provedene procjene rizika zaključi da nije utvrdilo nikakve potencijalne ili stvarne štetne utjecaje u svojim poslovnim odnosima moglo bi objaviti izjavu u tom smislu, uključujući svoju procjenu rizika koja sadržava relevantne podatke, informacije i metodologiju, koju bi u svakom slučaju trebalo preispitati u slučaju promjena u poslovanju poduzeća, poslovnim odnosima ili kontekstu poslovanja.
19. Za poduzeća u vlasništvu ili pod kontrolom države, ispunjavanje njihovih obveza dužne pažnje trebalo bi podrazumijevati da nabavljaju usluge od poduzeća koja su ispunila obveze dužne pažnje. Države članice potiče se da ne pružaju državnu pomoć, među ostalim putem državnih potpora, javne nabave, agencija za kreditiranje izvoza ili državnih kredita, poduzećima koja ne ispunjavaju ciljeve ove Direktive.
20. Za potrebe ove Direktive dužnu pažnju trebalo bi tumačiti kao obvezu poduzeća da poduzmu sve razmjerne i primjerene mjere i ulože napore u okviru svojih mogućnosti kako bi spriječila štetne utjecaje na ljudska prava, okoliš ili dobro upravljanje u svojim lancima vrijednosti te kako bi riješila takve utjecaje kada do njih dođe. U praksi se dužna pažnja sastoji od postupka koji poduzeće uspostavlja kako bi utvrdilo, ocijenilo, spriječilo, ublažilo, zaustavilo, pratilo, obavještavalo, preuzelo odgovornost, riješilo i otklonilo potencijalne i/ili stvarne štetne utjecaje na ljudska prava, uključujući socijalna, sindikalna i radnička prava, na okoliš, uključujući doprinose klimatskim promjenama, i na dobro upravljanje, vlastitim poslovanjem i svojim poslovnim odnosima u lancu vrijednosti. Poduzeća obuhvaćena ovom Direktivom svoje obveze postupanja s dužnom pažnjom ne bi trebala prenositi na dobavljače.
21. Prilog xx. sadržava popis vrsta štetnih utjecaja povezanih s poslovanjem na ljudska prava. U mjeri u kojoj su relevantna za poduzeća, Komisija bi u taj prilog trebala uključiti štetne utjecaje na ljudska prava, navedena u međunarodnim konvencijama o ljudskim pravima koje su obvezujuće za Uniju ili njezine države članice, Međunarodnoj povelji o ljudskim pravima, međunarodnom humanitarnom pravu, UN-ovim instrumentima ljudskih prava o pravima osoba koje pripadaju posebno ranjivim skupinama ili zajednicama i načelima koja se tiču temeljnih prava utvrđenih u Deklaraciji MOR-a o temeljnim načelima i pravima na radu, kao i ona priznata u Konvenciji MOR-a o slobodi udruživanja i stvarnom priznanju prava na kolektivno pregovaranje, Konvenciji MOR-a o uklanjanju svih oblika prisilnog ili obveznog rada, Konvenciji MOR-a o stvarnom ukidanju rada djece i Konvenciji MOR-a o uklanjanju diskriminacije u području zapošljavanja i obavljanja zanimanja. Nadalje obuhvaćaju, ne nisu ograničeni na, štetne utjecaje u odnosu na druga prava priznata u Tripartitnoj deklaraciji o načelima koja se odnose na multinacionalna poduzeća i socijalnu politiku te brojnim konvencijama MOR-a, kao što su sloboda udruživanja, kolektivno pregovaranje, minimalna dob, sigurnost i zdravlje na radu, jednaka naknada i prava priznata u Konvenciji o pravima djeteta, Afričkoj povelji o ljudskim pravima i pravima narodâ, Američkoj konvenciji o ljudskim pravima, Europskoj konvenciji o ljudskim pravima, Europskoj socijalnoj povelji, Povelji Europske unije o temeljnim pravima te nacionalnim ustavima i zakonima kojima se priznaju ili provode ljudska prava. Komisija bi trebala osigurati da su te navedene vrste utjecaja razumne i ostvarive.

(*) Komisija bi trebala utvrditi visokorizične sektore gospodarske djelatnosti sa znatnim učinkom na ljudska prava, okoliš i dobro upravljanje kako bi se mala i srednja poduzeća u tim sektorima uključila u područje primjene ove Direktive. Komisija bi u ovoj Direktivi trebala definirati visokorizična mala i srednja poduzeća. Definicija bi trebala uzeti u obzir sektor poduzeća ili njegovu vrstu djelatnosti.

srijeda, 10. ožujka 2021.

22. Štetni utjecaji na okoliš često su tijesno povezani sa štetnim utjecajima na ljudska prava. Posebni izvjestitelj Ujedinjenih naroda za ljudska prava i okoliš izjavio da su pravo na život, zdravlje, hranu, vodu i razvoj te pravo na siguran, čist, zdrav i održiv okoliš nužni za potpuno uživanje ljudskih prava. Nadalje, Opća skupština Ujedinjenih naroda u Rezoluciji 64/292 priznala je pravo na sigurnu i čistu vodu za piće i sanitarne uvjete kao ljudsko pravo. Pandemija bolesti COVID-19 istaknula je ne samo važnost sigurnog i zdravog radnog okruženja, već i važnost da poduzeća osiguravaju da u svojim lancima vrijednosti ne uzrokuju ili ne doprinose zdravstvenim rizicima. Stoga bi ta prava trebala biti obuhvaćena ovom Direktivom.
23. Prilog xxx. sadržava popis vrsta štetnih utjecaja povezanih s poslovanjem na okoliš, bilo privremenih bilo trajnih, koji su relevantni za poduzeća. Ti bi utjecaji trebali obuhvaćati, ali nisu ograničeni na, proizvodnju otpada, raspršeno onečišćenje i emisije stakleničkih plinova koji dovode do globalnog zagrijavanja od više od 1,5 °C u odnosu na predindustrijske razine, krčenja šuma i svih drugih utjecaja na klimu, kvalitetu zraka, tla i vode, održivo korištenje prirodnih resursa, biološku raznolikost i ekosustave. Komisija bi trebala osigurati da su te navedene vrste utjecaja razumne i ostvarive. Da bi se doprinijelo unutarnjoj usklađenosti zakonodavstva Unije i pružila pravna sigurnost, taj popis sastavljen je u skladu s Uredbom (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁷⁾.
24. Prilog xxx. sadržava popis vrsta štetnih utjecaja povezanih s poslovanjem na dobro upravljanje koji su relevantni za poduzeća. Trebali bi uključivati nepoštovanje Smjernica OECD-a za multinacionalna poduzeća, poglavlje 7. o borbi protiv podmićivanja, poticanja na mito i iznude, te načela Konvencije OECD-a o borbi protiv podmićivanja stranih javnih dužnosnika u međunarodnim poslovnim transakcijama i situacijama korupcije i podmićivanja kada poduzeće vrši neprimjeren utjecaj na javne službenike ili im usmjerava neprimjerena novčana sredstva radi postizanja povlastica ili nepoštenog povoljnog postupanja, čime se krši zakon, uključujući situacije u kojima se poduzeće neprimjereno uključuje u lokalne političke aktivnosti, daje nezakonite doprinose kampanjama ili se ne pridržava važećeg poreznog zakonodavstva. Komisija bi trebala osigurati da su te navedene vrste utjecaja razumne i ostvarive.
25. Štetni utjecaji na ljudska prava, okoliš i dobro upravljanje nisu rodno neutralni. Poduzetnike se potiče da u svoje postupke dužne pažnje integriraju rodnu perspektivu. Smjernice mogu pronaći u UN-ovoj knjižici o rodnim dimenzijama vodećih načela o poslovanju i ljudskim pravima.
26. U područjima pogođenima sukobima potencijalni ili stvarni štetni utjecaji na ljudska prava, okoliš i upravljanje mogu biti specifični i izraženiji. U tom pogledu, poduzeća koja posluju u područjima pogođenima sukobima trebaju provoditi primjerenu dužnu pažnju u pogledu ljudskih prava, okoliša i upravljanja, poštovati svoje obveze prema međunarodnom humanitarnom pravu i pozivati se na postojeće međunarodne standarde i smjernice, uključujući Ženevske konvencije i njihove dodatne protokole.
27. Države članice potiče se da prate poduzeća u svojoj jurisdikciji koja posluju ili imaju poslovne odnose u područjima pogođenima sukobima te u skladu s time poduzimaju potrebne mjere za zaštitu ljudskih prava, okoliša i dobrog upravljanja u skladu sa svojim zakonskim obvezama, uzimajući u obzir specifične i izražene rizike u tim područjima.
28. Poslovanje utječe na cijeli spektar prava definiranih Konvencijom UN-a o pravima djeteta i drugim relevantnim međunarodnim standardima. Djetinjstvo je jedinstveno razdoblje fizičkog, psihičkog, emocionalnog i duhovnog razvoja te kršenja dječjih prava, primjerice izlaganje nasilju ili zlostavljanju, dječji rad, neprimjerene reklame ili nesigurni proizvodi ili opasnosti u okolišu mogu imati dugoročne, nepovratne, pa čak i transgeneracijske posljedice. Postoji opasnost da će mehanizmi za korporativnu dužnu pažnju i korporativnu odgovornost osmišljeni bez uzimanja u obzir pitanja djece biti neučinkoviti u zaštiti njihovih prava.

⁽⁷⁾ Uredba (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2020. o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088 (SL L 198, 22.6.2020., str. 13.).

srijeda, 10. ožujka 2021.

29. Kršenja ljudskih prava i socijalnih, okolišnih i klimatskih standarda ili štetan utjecaj na njih od strane poduzeća mogu biti rezultat njihovih vlastitih aktivnosti ili aktivnosti subjekata s kojima su u poslovnom odnosu, posebno dobavljača, podizvođača i poduzeća u koja ulažu. Da bi obveze poduzeća u pogledu dužne pažnje bile učinkovite, trebale bi obuhvaćati čitav lanac vrijednosti te istodobno primjenjivati pristup temeljen na riziku i uspostaviti strategiju određivanja prioriteta na temelju načela 17. Vodećih načela UN-a. Međutim, slijediti sva poduzeća koja sudjeluju u lancu vrijednosti može biti teško. Komisija bi trebala ocijeniti i predložiti alate kako bi poduzećima pomogla u sljedivosti njihovih lanaca vrijednosti. To bi moglo uključivati inovativne informacijske tehnologije kao što je lanac blokova, koje omogućuju praćenje svih podataka, te bi njihov razvoj trebalo poticati kako bi se smanjili administrativni troškovi i izbjegla otpuštanja radne snage u poduzećima koja provode dužnu pažnju.
30. Dužna pažnja prvenstveno je preventivni mehanizam koji zahtijeva od poduzeća da poduzmu sve razmjerne i primjerene mjere i napore u okviru svojih mogućnosti kako bi utvrdile i ocijenile potencijalne ili stvarne štetne utjecaje te da usvoje politike i mjere za zaustavljanje, sprečavanje, ublažavanje, nadgledanje, objavljivanje, rješavanje i uklanjanje tih utjecaja te obrazloženje načina na koji rješavaju te utjecaje. Od poduzeća bi se trebalo tražiti da dostave dokument u kojem javno objavljuju, uz propisno poštovanje poslovne tajne, svoju strategiju dužne pažnje s obzirom na svaku od tih faza. Ova strategija dužne pažnje trebala bi biti pravilno integrirana u cjelokupnu poslovnu strategiju poduzeća. Trebalo bi je evaluirati svake godine i po potrebi revidirati u skladu s rezultatima te evaluacije.
31. Poduzeća koja ne objave izjave o riziku ne bi trebala biti izuzeta od eventualnih provjera ili istraga nadležnih tijela država članica kojima se osigurava da ona ispunjavaju obveze predviđene ovom Direktivom te se mogu smatrati odgovornima u skladu s nacionalnim pravom.
32. Poduzeća bi trebala uspostaviti interni postupak kartiranja lanaca vrijednosti koji uključuje poduzimanje svih razmjernih i primjerenih mjera za utvrđivanje njihovih poslovnih odnosa u lancu vrijednosti.
33. Poslovna tajna, kako je razmatrana u ovoj Direktivi, trebala bi se primjenjivati na sve informacije koje ispunjavaju zahtjeve da ih se smatra „poslovnom tajnom” u skladu s Direktivom (EU) 2016/943 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁶⁾, to jest na informacije koje su tajne, u smislu da nisu, u svojoj ukupnosti ili u točnoj strukturi i sklopu svojih sastavnih dijelova, općenito poznate ni lako dostupne osobama iz krugova koji se obično bave dotičnom vrstom informacija, da njihova tajnost ima komercijalnu vrijednost te da je u odnosu na njih osoba koja te informacije zakonito kontrolira poduzela u tim okolnostima razumne korake kako bi sačuvala njihovu tajnost.
34. Dužna pažnja ne bi trebala biti puko ispunjavanje birokratskih formalnosti, već bi se trebala sastojati od kontinuiranog postupka i procjene rizika i utjecaja koji imaju dinamičnu prirodu i mogu se promijeniti zbog novih poslovnih odnosa ili kontekstualnog razvoja. Stoga bi poduzeća trebala kontinuirano nadgledati i prilagoditi svoje strategije dužne pažnje u skladu s tim. Trebalo bi težiti da se tim strategijama obuhvati svaki stvarni ili potencijalni negativni utjecaj, a, ukoliko je potrebno uspostaviti politiku određivanja prioriteta, trebali bi se razmatrati i priroda i okruženje u kojem se odvijaju njihove operacije, uključujući geografsko, te ozbiljnost i vjerojatnost negativnog učinka. Programi certifikacije treće strane mogu nadopuniti strategije dužne pažnje pod uvjetom da su prikladni u smislu područja primjene i udovoljavaju potrebnim razinama transparentnosti, nepristranosti, pristupačnosti i pouzdanosti. Međutim, certifikacija treće strane ne može biti osnova za opravdavanje odstupanja od obveza utvrđenih ovom Direktivom niti na bilo koji način utjecati na potencijalnu odgovornost poduzeća.
35. Kako bi se smatralo da podružnica poštuje obvezu uspostave strategije dužne pažnje, ako je podružnica uključeno u strategiju dužne pažnje matičnog poduzeća, podružnica bi tu činjenicu trebala jasno navesti u svojim godišnjim izvješćima. Takav zahtjev potreban je kako bi se osigurala transparentnost za javnost, a nacionalnim nadležnim tijelima omogućilo provođenje odgovarajućih istraga. Podružnica bi trebala osigurati da matično poduzeće posjeduje dostatne relevantne informacije za postupanje s dužnom pažnjom u njezino ime.

⁽⁶⁾ Direktiva (EU) 2016/943 Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2016. o zaštiti neotkrivenih znanja i iskustva te poslovnih informacija (poslovne tajne) od nezakonitog pribavljanja, korištenja i otkrivanja (SL L 157, 15.6.2016., str. 1.).

srijeda, 10. ožujka 2021.

36. Odgovarajuću učestalost provjere u određenom vremenskom razdoblju na koju upućuje izraz „redovito” trebalo bi utvrditi s obzirom na vjerojatnost i ozbiljnost štetnih utjecaja. Što je štetan utjecaj vjerojatniji i ozbiljniji, to bi redovitije trebalo provjeravati sukladnost.
37. Poduzeća bi potencijalne ili stvarne štetne utjecaje na ljudska prava, okoliš i dobro upravljanje prvo trebala pokušati riješiti i otkloniti raspravama s dionicima. Poduzeća koja žele povećati svoj utjecaj mogla bi, primjerice, ponudi izgradnju kapaciteta ili druge poticaje povezanom tijelu ili surađivati s drugim akterima. Ako se štetan utjecaj ne može spriječiti niti ublažiti, a ne može se ni povećati utjecaj, poduzeće, kao krajnju mjeru i na odgovoran način, može donijeti o odluku o prestanku suradnje s dobavljačem ili drugim subjektom u poslovnom odnosu.
38. Za dobro postupanje s dužnom pažnjom potrebno je učinkovito i smisleno savjetovanje sa svim relevantnim dionicima, a posebno treba na odgovarajući način uključiti sindikate. Savjetovanje i uključivanje dionika može pomoći poduzećima da preciznije utvrde potencijalne i stvarne štetne utjecaje i uspostave učinkovitiju strategiju dužne pažnje. Stoga ova Direktiva zahtijeva rasprave s dionicima i njihovu uključenost u svim fazama postupka dužne pažnje. Nadalje, kroz te rasprave i uključenost može se dati glas onima koji su snažno zainteresirani za dugoročnu održivost poduzeća. Sudjelovanje dionika moglo bi pomoći u poboljšanju dugoročnih rezultata i profitabilnosti poduzeća, jer bi njihova povećana održivost imala pozitivne ukupne ekonomske učinke.
39. Pri vođenju rasprava s dionicima kako je predviđeno ovom Direktivom, poduzeća bi trebala osigurati da se, ako su dionici autohtoni narodi, takve rasprave vode u skladu s međunarodnim standardima ljudskih prava, kao što je Deklaracija Ujedinjenih naroda o pravima autohtonih naroda ⁽⁷⁾, što se odnosi i na dobrovoljan, prethodni i informirani pristanak i pravo autohtonih naroda na samoodređenje.
40. Pojam dionika obuhvaća sve osobe čija prava i interesi mogu biti zahvaćeni odlukama poduzeća. Taj pojam stoga obuhvaća radnike, lokalne zajednice, djecu, autohtone narode, udruženja građana i dioničare te organizacije čija je zakonska svrha osigurati poštovanje ljudskih i socijalnih prava te standarda u području okoliša, klime i dobrog upravljanja, poput sindikata i organizacija civilnog društva.
41. Kako bi se izbjegao rizik da se glasovi ključnih dionika ne čuju ili da ih se u postupku dužne pažnje marginalizira, ovom Direktiva dionicima bi trebalo pružiti pravo na sigurne i smislene rasprave u vezi sa strategijom dužne pažnje tvrtke i osigurati odgovarajuće sudjelovanje sindikata predstavnika radnika.
42. Relevantne informacije o strategiji dužne pažnje potencijalno zahvaćenim dionicima trebalo bi priopćavati na zahtjev i na način koji odgovara kontekstu tih dionika, na primjer uzimajući u obzir službeni jezik zemlje dionika, njihovu razinu pismenosti i pristup internetu. S druge strane, ne biti trebala biti propisana obveza da poduzeća moraju proaktivno objavljivati cjelokupnu strategiju dužne pažnje na način koji odgovara kontekstu dionika, a obveza priopćavanja relevantnih informacija trebao bi biti razmjerna prirodi, kontekstu i veličini poduzeća.
43. U okviru postupaka za izražavanje razloga za zabrinutost trebalo bi osigurati zaštitu anonimnosti ili povjerljivosti, u skladu s nacionalnim pravom, kao i sigurnost te fizički i pravni integritet svih podnositelja, što se odnosi i na borbe za ljudska prava i zaštitu okoliša. postupci podnošenja pritužbi moraju biti u skladu s Direktivom (EU) 2019/1937 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁸⁾.

⁽⁷⁾ https://www.un.org/esa/socdev/unpfii/documents/DRIPS_en.pdf

⁽⁸⁾ Direktiva (EU) 2019/1937 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2019. o zaštiti osoba koje prijavljuju povrede prava Unije (SL L 305, 26.11.2019., str. 17.).

srijeda, 10. ožujka 2021.

44. Od poduzeća bi trebalo zahtijevati da poduzmu sve razmjerne i primjerene mjere u okviru svojih mogućnosti kako bi identificirali svoje dobavljače i podizvođače i relevantne informacije učinili dostupnima javnosti, uz propisno poštovanje poslovne tajne. Kako bi bila u potpunosti učinkovita, dužna pažnja ne bi se trebala ograničiti samo na prvu uzlaznu i silaznu razinu u lancu opskrbe, već bi trebala obuhvaćati sve one subjekte koje bi poduzeća tijekom postupka dužne pažnje mogla prepoznati kao visoko rizične. Ovom Direktivom, međutim, trebalo bi uzeti u obzir da nemaju sva poduzeća iste resurse ili mogućnosti identificiranja svih svojih dobavljača te bi stoga ta obveza trebala biti podložna načelima razumnosti i proporcionalnosti, što poduzetnici ni u kojem slučaju ne bi trebali tumačiti kao izgovor da ne ispunjavaju svoju obvezu ulaganja svih potrebnih napora u tom pogledu.
45. Kako bi se dužna pažnja postala sastavni dio kulture i strukture nekog poduzeća, članovi administrativnih, upravljačkih i nadzornih tijela poduzeća trebali bi biti odgovorni za donošenje i provedbu strategija održivosti i dužne pažnje poduzeća.
46. Koordinacija nastojanja poduzeća za postupanje s dužnom pažnjom i dobrovoljno zajedničko djelovanje na sektorskoj ili međusektorskoj razini mogli bi poboljšati dosljednost i djelotvornost njihovih strategija dužne pažnje. U tu svrhu države članice mogu poticati usvajanje akcijskih planova za dužnu pažnju na sektorskoj ili međusektorskoj razini. Dionici bi trebali sudjelovati u definiranju tih planova. Izrada takvih zajedničkih mjera ne bi ni na koji način trebala osloboditi poduzeća od njihove pojedinačne odgovornosti za postupanje s dužnom pažnjom i odgovornosti, u skladu s nacionalnim pravom, za štetu koju sama prouzroče ili kojoj doprinesu.
47. Da bi bio učinkovit, okvir za dužnu pažnju trebao bi uključivati mehanizme za pritužbe na razini poduzeća ili sektora, a kako bi se osiguralo da su takvi mehanizmi učinkoviti, poduzeća bi pri razvoju mehanizama za pritužbe trebala donositi odluke uzimajući u obzir stajališta dionika. Ti bi mehanizmi trebali omogućiti dionicima da izraze opravdanu zabrinutost i trebali bi funkcionirati kao sustavi za rano prepoznavanje rizika i medijaciju. Trebali bi biti legitimni, dostupni, predvidljivi, pravedni, transparentni, kompatibilni s pravima, izvor kontinuiranog učenja i utemeljeni na angažmanu i dijalogu. Mehanizmi za pritužbe trebali bi imati pravo davati prijedloge o tome kako bi poduzeća trebala rješavati potencijalne ili stvarne štetne utjecaje. Također bi trebali imati mogućnost predložiti odgovarajuće rješenje kada putem medijacije dobiju informacije o tome da je poduzeće imalo štetan učinak ili mu je doprinijelo.
48. Mehanizmi za pritužbe ne bi trebalo osloboditi države članice njihove primarne dužnosti zaštite ljudskih prava i omogućavanja pristupa pravosuđu i pravnim lijekovima.
49. Države članice trebale bi odrediti jedno ili više nacionalnih tijela koja će nadzirati ispravnu provedbu obveza poduzeća za dužnu pažnju i osigurati pravilnu provedbu ove Direktive. Ta bi nacionalna tijela trebala biti neovisna i imati odgovarajuće ovlasti i resurse za izvršavanje svojih zadaća. Ona bi trebala imati pravo provoditi odgovarajuće provjere, na vlastitu inicijativu ili na temelju potkrijepljenih i razumnih razloga za zabrinutost koje su izrazili dionici i treće strane, i izricati djelotvorne razmjerne i odvraćajuće sankcije, uzimajući pritom u obzir ozbiljnost i opetovanost kršenja, kako bi se osiguralo da poduzeća poštuju obveze utvrđene nacionalnim pravom. Komisija bi na razini Unije trebala uspostaviti europsku mrežu nadležnih tijela kako bi se osigurala suradnja.
50. Komisija i države članice potiču se da propišu administrativne kazne usporedive s kaznama koje su trenutačno predviđene zakonodavstvom u područjima tržišnog natjecanja i zaštite podataka.
51. Nacionalne vlasti potiču se na suradnju i razmjenu informacija s nacionalnim kontaktnim točkama OECD-a i nacionalnim organizacijama za zaštitu ljudskih prava koje djeluju u njihovoj zemlji.
52. U skladu s Vodećim načelima UN-a, provođenje dužne pažnje ne bi trebalo samo po sebi osloboditi poduzeća od odgovornosti za povrede ljudskih prava ili ekološku štetu koju su prouzročila ili kojoj su pridonijela. Međutim, uspostavljanje stabilnog i primjerenog postupka dužne pažnje može pomoći poduzećima da spriječe nastajanje štete.

srijeda, 10. ožujka 2021.

53. Pri uvođenju sustava odgovornosti države članice trebale bi osigurati oborivu pretpostavku, koja zahtijeva određenu razinu dokaza. Teret dokaza prebacio bi se sa žrtve na poduzeće koje bi trebalo dokazati da nije imalo kontrolu nad poslovnim subjektom koji je sudjelovao u kršenju ljudskih prava.
54. Rokovi zastare trebali bi se smatrati razumnima i prikladnima ako se njima ne ograničava pravo žrtava na pristup pravosuđu, vodeći pritom računa o izazovima s kojima se suočavaju potencijalni podnositelji tužbe. Žrtvama štetnih učinaka na ljudska prava, okoliš i dobro upravljanje trebalo bi dati dovoljno vremena za podnošenje sudskih tužbi, uzimajući u obzir njihovu geografsku lokaciju, sredstva koja su im na raspolaganju i, općenito, izazove povezane s podnošenjem valjane tužbe pred sudovima Unije.
55. Pravo na djelotvoran pravni lijek je međunarodno priznato ljudsko pravo utvrđeno člankom 8. Opće deklaracije o ljudskim pravima i člankom 2. stavkom 3. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima te temeljno pravo Unije (članak 47. Povelje). Kako je navedeno u Vodećim načelima UN-a, države imaju dužnost sudskim, administrativnim, zakonodavnim ili drugim prikladnim sredstvima osigurati pristup učinkovitom pravnom lijeku za osobe koje su ugrožene kršenjem ljudskih prava povezanim s poslovanjem. Stoga ova Direktiva posebno upućuje na tu obvezu u skladu s Temeljnim načelima i smjernicama Ujedinjenih naroda o pravu na pravni lijek i odštetu za žrtve teških kršenja međunarodnog prava o ljudskim pravima i teških kršenja međunarodnog humanitarnog prava.
56. Velika poduzeća potiču se na osnivanje savjetodavnih odbora čiji bi zadatak bio savjetovati njihova upravljačka tijela o pitanjima dužne pažnje, a u sastav kojih bi bili uključeni i dionici.
57. Sindikatima bi trebalo pružiti potrebna sredstva za izvršavanje njihovih prava povezanih s dužnom pažnjom, uključujući i za uspostavljanje veza sa sindikatima i radnicima u poduzećima s kojima glavno poduzeće ima poslovne odnose.
58. Države članice trebale bi se koristiti postojećim sustavima odgovornosti ili, prema potrebi, donijeti dodatno zakonodavstvo kako bi osigurale da poduzeća mogu u skladu s nacionalnim pravom odgovarati za štetu nastalu negativnim učinkom na ljudska prava, okoliš i upravljanje koji su prouzročili ili kojem su doprinijeli činom ili propustom ta poduzeća ili subjekti pod njihovom kontrolom, osim ako mogu dokazati da su postupila s dužnom pažnjom u skladu s ovom Direktivom kako bi izbjegla predmetnu štetu, ili da bi šteta nastala čak i da su poduzete sve mjere kako bi se postupalo s dužnom pažnjom.
59. U svrhu postizanja jasnoće i sigurnosti za poduzeća, te kako bi osigurala dosljednost njihove prakse, Komisija bi trebala pripremiti smjernice, uz savjetovanje s državama članicama i OECD-om i uz pomoć niza specijaliziranih agencija, posebno Agencije Europske unije za temeljna prava, Europske agencije za okoliš i Izvršne agencije za mala i srednja poduzeća. Već postoje brojne smjernice o dužnoj pažnji koje su izradile međunarodne organizacije i one bi se mogle koristiti kao referentni tekstovi za Komisiju pri razvoju smjernica iz ove Direktive, posebno za poduzeća iz EU-a. Cilj ove Direktive trebalo bi biti potpuno usklađivanje standarda među državama članicama. Uz opće smjernice kojima bi se sva poduzeća, a posebno mala i srednja poduzeća, trebala voditi u primjeni dužne pažnje u njihovom poslovanju, Komisija bi trebala predvidjeti izradu posebnih sektorskih smjernica i redovito ažurirati popis informativnih članaka o zemljama kako bi pomogla poduzećima u procjeni potencijalnih i stvarnih štetnih utjecaja njihovog poslovanja na ljudska prava, okoliš i dobro upravljanje u određenom području. Ti bi informativni članci trebali posebno naznačiti koje je konvencije i sporazume navedene u prilogima xx., xxx. i xxxx. ovoj Direktivi ratificirala određena zemlja.
60. Kako bi se ažurirala tipologija štetnih utjecaja, ovlasti za donošenja akata u vezi s izmjenama priloga xx., xxx. i xxxx. ovoj Direktivi trebalo bi delegirati Komisiji, u skladu s člankom 290. Ugovora o funkcioniranju Europske unije. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, te da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.⁽⁹⁾. Osobito, s ciljem osiguravanja ravnopravnog sudjelovanja u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće primaju sve dokumente istodobno kada i stručnjaci iz država članica te njihovi stručnjaci sustavno imaju pristup sastancima stručnih skupina Komisije koji se odnose na pripremu delegiranih akata.

⁽⁹⁾ SL L 123, 12.5.2016., str. 1.

srijeda, 10. ožujka 2021.

61. S obzirom na to da države članice ne mogu u dovoljnoj mjeri postići ciljeve ove Direktive nego se, zbog njihovog opsega ili učinaka, oni mogu bolje postići na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

Članak 1.

Predmet i cilj

1. Cilj je ove Direktive osigurati da poduzeća obuhvaćena područjem njezine primjene koja djeluju na unutarnjem tržištu izvršavaju svoju dužnost poštovanja ljudskih prava, okoliša i dobrog upravljanja te da ne nanose ili ne doprinose potencijalnim ili stvarnim negativnim utjecajima na ljudska prava, okoliš i dobro upravljanje svojim aktivnostima ili aktivnostima izravno povezanim s njihovim djelovanjem, proizvodima ili uslugama poslovnim odnosom ili lancima vrijednosti te da spriječe i ublaže te potencijalne i stvarne štetne utjecaje.

2. Ovom Direktivom utvrđuju se obveze dužne pažnje poduzeća obuhvaćenih područjem njezine primjene u lancu vrijednosti, odnosno da poduzimaju sve razmjerne i primjerene mjere i ulože napore u okviru svojih mogućnosti kako bi spriječili negativne utjecaje na ljudska prava, okoliš i dobro upravljanje u svojim lancima vrijednosti te kako bi na odgovarajući način rješavali takve štetne utjecaje kada do njih dođe. Dužna pažnja od poduzeća zahtijeva da identificiraju, procijene, spriječe, zaustave, ublažavaju, prate, otkrivaju, opravdaju, rješavaju i korigiraju potencijalne i/ili stvarne štetne učinke na ljudska prava, okoliš i dobro upravljanje koje njihove vlastite aktivnosti i aktivnosti njihovih lanaca vrijednosti i ostalih poslovnih odnosa mogu predstavljati. Koordinirajući zaštitne mjere za zaštitu ljudskih prava, okoliša i dobrog upravljanja, ti su zahtjevi za dužnom pažnjom usmjereni na poboljšanje funkcioniranja unutarnjeg tržišta.

3. Ovom se Direktivom nadalje želi osigurati da poduzeća mogu odgovarati u skladu s nacionalnim pravom za štetne utjecaje na ljudska prava, okoliš i dobro upravljanje koje uzrokuju ili kojima doprinose u svojem lancu vrijednosti te se želi osigurati da žrtve imaju pristup pravnom lijeku.

4. Ova se Direktiva primjenjuje ne dovodeći u pitanje dodatne zahtjeve dužne pažnje utvrđene sektorskim zakonodavstvom Unije, posebno Uredbom (EU) br. 995/2010 i Uredbom (EU) 2017/821, osim ako se zahtjevima dužne pažnje iz ove direktive predviđa temeljitija dužna pažnja u pogledu ljudskih prava, okoliša ili dobrog upravljanja.

5. Provedba ove Direktive ne bi ni na koji način smjela biti opravdanje za smanjenje opće razine zaštite ljudskih prava ili okoliša. Ona se primjenjuje ne dovodeći u pitanje ostale primjenjive okvire o odgovornosti za podugovaranje, upućivanje ili lanac opskrbe utvrđene na nacionalnoj razini, razini Unije ili međunarodnoj razini.

Članak 2.

Područje primjene

1. Ova se Direktiva primjenjuje na velika poduzeća uređena pravom neke države članice ili s poslovnim nastanom na području Unije.

2. Ova se Direktiva također primjenjuje na sva mala i srednja poduzeća uvrštena na burzu, kao i na visokorizična mala i srednja poduzeća.

3. Ova se Direktiva također odnosi na velika poduzeća, mala i srednja poduzeća uvrštena na burzu te na mala i srednja poduzeća koja djeluju u visokorizičnim sektorima uređena pravo neke treće zemlje i koja nemaju poslovni nastan na području Unije, kada posluju na unutarnjem tržištu na način da prodaju robu ili pružaju usluge. Ta poduzeća ispunjavaju zahtjeve za dužnu pažnju utvrđene u ovoj Direktivi kako su preneseni u zakonodavstvo države članice u kojoj posluju i podliježu sankcijama i režimima odgovornosti utvrđenima ovom direktivom kako su preneseni u zakonodavstvo države članice u kojoj posluju.

srijeda, 10. ožujka 2021.

Članak 3.

Definicije

Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „dionici” znači pojedince i skupine pojedinaca na čija prava ili interese mogu utjecati potencijalni ili stvarni štetni učinci na ljudska prava, okoliš i dobro upravljanje koje predstavlja poduzeće ili njegovi poslovni odnosi, kao i organizacije čija je zakonska svrha obrana ljudskih prava, uključujući socijalna i radnička prava, okoliš i dobro upravljanje. Mogu uključivati njihove predstavnike, lokalne zajednice, djecu, autohtone narode, udruženja građana, sindikate, organizacije civilnog društva i dioničare poduzeća;
2. „poslovni odnosi” znači podružnice i komercijalni odnosi poduzeća duž lanca vrijednosti, uključujući dobavljače i podizvođače koji su izravno povezani s poslovanjem, proizvodima ili uslugama poduzeća;
3. „dobavljač” znači svako poduzeće koje u kontekstu poslovnog odnosa pruža proizvod, dio proizvoda ili uslugu drugom poduzeću, bilo izravno ili neizravno;
4. „podizvođač” znači sve poslovne odnose u okviru kojih se obavlja usluga ili aktivnost koja doprinosi dovršetku poslovanja poduzeća;
5. „lanac vrijednosti” znači sve aktivnosti, poslovanje, poslovne odnose i lance ulaganja poduzeća i uključuje subjekte s kojima poduzeće ima izravan ili neizravan poslovni odnos, uzlazno ili silazno duž cijelog lanca, i koji ili
 - a) isporučuju proizvode, dijelove proizvoda ili usluge kojima se doprinosi proizvodima ili uslugama poduzeća, ili
 - b) primaju proizvode ili usluge od poduzeća;
6. „potencijalni ili stvarni štetni utjecaj na ljudska prava” znači svaki potencijalni ili stvarni štetni utjecaj koji može naštetiti potpunom uživanju ljudskih prava od strane pojedinaca ili skupina pojedinaca u odnosu na međunarodno priznata ljudska prava, uključujući socijalna, radnička i sindikalna prava, kako su definirana u Prilogu xx. ovoj Direktivi. Prilog se redovito preispituje i mora biti dosljedan s ciljevima EU-a u pogledu ljudskih prava. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 17. kojima se izmjenjuje popis iz Priloga xx.;
7. „potencijalni ili stvarni štetni utjecaj na okoliš” znači svako kršenje međunarodno priznatih standarda i standarda Unije u području okoliša, kako su definirani u Prilogu xx. ovoj Direktivi. Prilog se redovito preispituje i mora biti dosljedan s ciljevima EU-a u pogledu zaštite okoliša i ublažavanja klimatskih promjena. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 17. kojima se izmjenjuje popis iz Priloga xx.;
8. „potencijalni ili stvarni štetni utjecaj na dobro upravljanje” znači svaki potencijalni ili stvarni štetni utjecaj na dobro upravljanje državom, regijom ili teritorijem, kako je utvrđeno u Prilogu xxxx. ovoj Direktivi. Prilog se redovito preispituje i mora biti dosljedan s ciljevima EU-a u pogledu dobrog upravljanja. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 17. kojima se izmjenjuje popis iz Priloga xxxx.;
9. „kontrola” znači mogućnost da poduzeće izvršava prevladavajući utjecaja na drugo poduzeće, posebno putem vlasništva ili prava na korištenje cijele ili dijela imovine drugog poduzeća, ili putem prava ili ugovora ili drugih načina koji omogućuju prevladavajući utjecaj na sastav, glasovanje ili odlučivanje tijela nekog poduzeća;
10. „doprinosi” znači da aktivnosti poduzeća, zajedno s aktivnostima drugih subjekata, imaju utjecaj ili da aktivnosti poduzeća uzrokuju, olakšavaju ili potiču drugi subjekt da ima negativan utjecaj. Doprinos mora biti znatan, što znači da su manji ili trivijalni doprinosi isključeni. Procjena u kojoj je mjeri doprinos znatan i razumijevanje u kojem slučaju aktivnosti poduzeća uzrokuju, olakšavaju ili potiču drugi subjekt da ima negativan utjecaj mogu uključivati razmatranje više čimbenika.

srijeda, 10. ožujka 2021.

U obzir se mogu uzeti sljedeći čimbenici:

- u kojoj mjeri poduzeće može poticati ili motivirati negativan utjecaj drugog poduzeća, odnosi do koje razine je određena aktivnost povećala rizik od štetnog utjecaja,
- u kojoj mjeri poduzeće moglo ili trebalo znati za štetni utjecaj ili za postojanje mogućnosti štetnog utjecaja, odnosno razina predvidljivosti,
- u kojoj mjeri neka aktivnost poduzeća ublažila štetan utjecaj ili smanjila rizik od štetnog utjecaja.

Samo postojanje poslovnog odnosa ili aktivnosti kojim su uspostavljeni općeniti uvjeti u kojima se mogu dogoditi štetni utjecaji samo po sebi ne predstavlja odnos „doprinosa”. Predmetnom aktivnosti trebalo bi znatno povećati rizik od štetnog utjecaja.

Članak 4.

Strategija dužne pažnje

1. Države članice utvrđuju pravila kako bi osigurale da poduzeća provode učinkovitu dužnu pažnju u pogledu stvarnog ili potencijalnog štetnog utjecaja na ljudska prava, okoliš i dobro upravljanje u svom poslovanju i poslovnim odnosima.
2. Poduzeća kontinuirano ulažu napore u okviru svojih mogućnosti da utvrde i procjene pomoću odgovarajuće metodologije praćenja rizika kojom se uzima obzir vjerojatnost, ozbiljnost i hitnost mogućih ili stvarnih učinaka na ljudska prava, okoliš ili dobro upravljanje te priroda i okruženje u kojem se odvijaju njihove operacije, uključujući geografsko, da li njihovo poslovanje i poslovni odnosi uzrokuju ili doprinose ili su izravno povezani s bilo kakvim potencijalnim ili stvarnim štetnim učincima.
3. Ako veliko poduzeće, čiji se izravni poslovni odnosi svi nalaze u Uniji, ili malo ili srednje poduzeće, zaključi u skladu sa stavkom 2. da nije uzrokovalo, doprinijelo ili izravno povezano s bilo kakvim potencijalnim ili stvarnim negativnim učinkom na ljudska prava, okoliš ili dobro upravljanje, ono objavljuje izjavu u tom smislu i u nju uključuje svoju procjenu rizika koja sadržava relevantne podatke, informacije i metodologiju koji su doveli do tog zaključka. Konkretno, poduzeće može zaključiti da nije naišlo na negativne utjecaje na ljudska prava, okoliš ili dobro upravljanje ako se njegovim utvrđivanjem učinaka i analizom procjene rizika utvrdi da svi njegovi izravni dobavljači postupaju s dužnom pažnjom u skladu s ovom Direktivom. Ta izjava se preispituje u slučaju da se pojave novi rizici ili u slučaju da poduzeće uđe u nove poslovne odnose koji bi mogli predstavljati rizike.
4. Poduzeće, osim ako u skladu sa stavkom 2. i stavkom 3. ne zaključi da nije uzrokovalo, doprinijelo ili izravno povezano s bilo kakvim potencijalnim ili stvarnim negativnim učinkom na ljudska prava, okoliš ili dobro upravljanje, uspostavlja i djelotvorno provodi strategiju dužne pažnje. U okviru svoje strategije za dužnu pažnju poduzeća čine sljedeće:
 - i. navode potencijalne ili stvarne negativne učinke na ljudska, okoliš i dobro upravljanje utvrđene i ocijenjene u skladu s stavkom 2., a koji bi mogli biti prisutni u njegovom poslovanju i poslovanju njegovih poslovnih odnosa, njihov stupanj ozbiljnosti, vjerojatnosti i hitnosti te relevantne podatke, informacije i metodologiju koji su doveli do tih zaključaka;
 - ii. kartiraju svoj lanac vrijednosti i, uz propisno poštovanje poslovne tajne, javno objavljuje relevantne informacije o svom lancu vrijednosti, koji može uključivati imena, lokacije, vrste proizvoda i usluga koji se isporučuju i druge relevantne informacije u vezi s podružnicama, dobavljačima, podizvođačima i poslovnim partnerima u lancu vrijednosti;
 - iii. usvajaju i navode sve razmjerne i primjerene politike i mjere s ciljem otklanjanja, sprečavanja ili ublažavanja potencijalnih ili stvarnih štetnih učinaka na ljudska prava, okoliš ili dobro upravljanje;

srijeda, 10. ožujka 2021.

- iv. određuju politiku postavljanja prioriteta na temelju članka 17. Vodećih načela UN-a o poslovanju i ljudskim pravima za slučajeve u kojima poduzeće nije u mogućnosti nositi se istovremeno sa svim potencijalnim ili stvarnim štetnim učincima. Poduzeća razmatraju razinu ozbiljnosti, vjerojatnosti i hitnosti različitih potencijalnih ili stvarnih štetnih učinaka na ljudska prava, okoliš ili dobro upravljanje te prirodu i okruženje u kojem se odvijaju njihove operacije, uključujući geografsko, opseg rizika, njihov razmjer i koliko bi mogli biti nepopravljivi, te ako je potrebno, primjenjuju politiku postavljanja prioriteta u rješavanju tih problema.
5. Poduzeća osiguravaju da su njihova poslovna strategija i politike u skladu s njihovom strategijom dužne pažnje. Poduzeća u tu svrhu u svoje strategije dužne pažnje uključuju i objašnjenja.
6. Smatra se da podružnice poduzeća ispunjavaju obvezu uspostavljanja strategije dužne pažnje ako ih je njihovo matično poduzeće uključilo u svoju strategiju dužne pažnje.
7. Poduzeća u lancu vrijednosti postupaju s dužnom pažnjom koja je proporcionalna i razmjerna vjerojatnosti i ozbiljnosti potencijalnih i stvarnih štetnih učinaka, posebno s obzirom na njihov sektor djelatnosti, veličinu i duljinu lanca vrijednosti te veličinu, kapacitete i resurse poduzeća i njegov učinak poluge.
8. Poduzeća osiguravaju da njihovi poslovni odnosi uspostavljaju i izvršavaju politike u području ljudskih prava, okoliša i dobrog upravljanja koje su u skladu s njihovom strategijom dužne pažnje, među ostalim i okvirnim ugovorima, ugovornim klauzulama i usvajanjem kodeksa ponašanja ili certificiranim i neovisnim revizijama. Poduzeća osiguravaju da njihove politike nabave ne uzrokuju ili doprinose potencijalnim ili stvarnim štetnim utjecajima na ljudska prava, okoliš i dobro upravljanje.
9. Poduzeća redovito provjeravaju ispunjavaju li podizvođači i dobavljači svoje obveze iz stavka 8.

Članak 5.

Sudjelovanje dionika

1. Države članice osiguravaju da poduzeća pri uspostavljanju i provedbi strategija dužne pažnje u dobroj vjeri vode učinkovite, značajne i informirane rasprave s dionicima. Države članice jamče, posebno, pravo sindikata na odgovarajućoj razini, uključujući sektorsku, nacionalnu, europsku i svjetsku razinu, i predstavnika radnika da u dobroj vjeri budu uključeni u uspostavu i provedbu strategije dužne pažnje njihovih poduzeća. Poduzeća mogu dati prednost dati raspravama s najzahvaćenijim dionicima. Poduzeće vode rasprave i u njih uključuje sindikate i predstavnike radnika na način koji je primjeren njihovoj veličini i prirodi te kontekstu njihovog poslovanja.
2. Države članice osiguravaju da dionici imaju pravo zatražiti od poduzeća da se raspravlja o potencijalnim ili stvarnim negativnim utjecajima na ljudska prava, okoliš ili dobro upravljanje koji su za njih relevantni u skladu s uvjetima iz stavka 1.
3. Poduzeća osiguravaju da time zahvaćeni ili potencijalno zahvaćeni dionici ne budu izloženi riziku zbog sudjelovanja u savjetovanjima iz stavka 1.
4. Predstavnike radnika poduzeće obavješćuje o strategiji dužne pažnje i njezinoj provedbi i omogućuje im se da doprinesu toj strategiji, u skladu s direktivama 2002/14/EZ ⁽¹⁰⁾ i 2009/38/EZ ⁽¹¹⁾ Europskog parlamenta i Vijeća i Direktivom Vijeća 2001/86/EZ ⁽¹²⁾. Nadalje, u potpunosti se poštuje pravo na kolektivno pregovaranje, kako je priznato, posebno konvencijama MOR-a br. 87 i 98, Europskom konvencijom o ljudskim pravima i Europskom socijalnom poveljom

⁽¹⁰⁾ Direktiva 2002/14/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2002. o uspostavljanju općeg okvira za obavješćivanje i savjetovanje s radnicima u Europskoj zajednici (SL L 80, 23.3.2002., str. 29.).

⁽¹¹⁾ Direktiva 2009/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. svibnja 2009. o osnivanju Europskog radničkog vijeća ili uvođenju postupka koji obuhvaća poduzeća i skupine poduzeća na razini Zajednice radi obavješćivanja i savjetovanja radnika (SL L 122, 16.5.2009., str. 28.).

⁽¹²⁾ Direktiva 2001/86/EZ od 8. listopada 2001. o dopuni Statuta Europskoga društva u pogledu sudjelovanju radnika (SL L 294, 10.11.2001., str. 22.).

srijeda, 10. ožujka 2021.

Vijeća Europe, kao i odlukama Odbora MOR-a o slobodi udruživanja, Odbora stručnjaka za primjenu konvencija i preporuka (CEACR) i Europskog odbora za socijalna prava Vijeća Europe (ECSR).

Članak 6.

Objava i priopćavanje strategije za dužnu pažnju

1. Države članice osiguravaju, uz propisno poštovanje poslovne tajne, da poduzeća svoju najrecentniju strategiju dužne pažnje, ili izjavu koja uključuje procjenu rizika, iz članka 4. stavka 3. učine javno dostupnom bez naknade, posebno na internetskim stranicama poduzeća.

2. Poduzeća priopćavaju svoju strategiju dužne pažnje predstavnicima radnika, sindikatima i subjektima s kojima su poslovnim odnosu te, na zahtjev, jednom od nacionalnih nadležnih tijela imenovanih u skladu s člankom 12.

Poduzeća dostavljaju relevantne informacije o svojoj strategiji dužne pažnje potencijalno zahvaćenim dionicima na zahtjev i na način koji odgovara kontekstu tih dionika, na primjer uzimajući u obzir službeni jezik zemlje dionika.

3. Države članice i komisija osiguravaju da poduzeća postavljaju svoje strategije dužne pažnje ili izjavu, uključujući svoju procjenu rizika, iz članka 4. stavka 3. na europsku središnju platformu koju nadziru nacionalna nadležna tijela. Takva bi platforma mogla biti jedinstvena europska pristupna točka koju je Komisija spomenula u svojem nedavno objavljenom Akcijskom planu o uniji tržišta kapitala (COM(2020)0590). Komisija pruža standardizirani predložak za postavljanje strategija dužne pažnje na europsku središnju platformu.

Članak 7.

Objavljivanje nefinancijskih informacija i informacija o raznolikosti

Ova Direktiva ne dovodi u pitanje obveze koje su određenim poduzetnicima propisane Direktivom 2013/34/EU da u svoje izvješće o upravljanju uključe nefinancijske izvještaje koji uključuju opis politika koje poduzeće slijedi u vezi s, barem, okolišem, socijalnim pitanjima i pitanjima zaposlenika, poštivanjem ljudskih prava, borbom protiv korupcije i podmićivanja, i provedenim postupcima dužne pažnje.

Članak 8.

Procjena i preispitivanje strategije za dužnu pažnju

1. Poduzeća najmanje jednom godišnje procjenjuju učinkovitost i primjerenost svoje strategije dužne pažnje i njezine provedbe te je revidiraju kad god se smatra da je revizija potrebna s obzirom na rezultate procjene.

2. Procjena i revizija strategije dužne pažnje provodi se uz raspravu s dionicima i uključivanjem sindikata i predstavnika radnika na isti način kao prilikom uspostavljanja strategije dužne pažnje u skladu s člankom 4.

Članak 9.

Mehanizmi za pritužbe

1. Poduzeća pružaju mehanizam za pritužbe, koji služi i kao mehanizam za rano prepoznavanje rizika i kao sustav za medijaciju, čime se svim dionicima omogućuje da izraze opravdanu zabrinutost u vezi s postojanjem potencijalno ili stvarnog štetnog utjecaja na ljudska prava, okoliš ili dobro upravljanje. Države članice osiguravaju da poduzećima bude omogućeno da osiguraju takav mehanizam kroz suradnju s drugim poduzećima ili organizacijama, bilo sudjelovanjem u mehanizmima za pritužbe više dionika, bilo pristupanjem globalnom okvirnom sporazumu.

2. Mehanizmi za pritužbe su legitimni, dostupni, predvidljivi, sigurni, pravedni, transparentni, kompatibilni s pravima i prilagodljivi kako je utvrđeno u kriterijima učinkovitosti za izvansudske mehanizme za pritužbe u načelu 31. Vodećih načela Ujedinjenih naroda o poslovanju i ljudskim pravima i Općem komentaru br. 16 Odbora za prava djeteta Ujedinjenih naroda. Ti mehanizmi omogućuju anonimno ili povjerljivo izražavanje zabrinutosti, prema potrebi te u skladu s nacionalnim pravom.

srijeda, 10. ožujka 2021.

3. Mehanizam za pritužbe omogućuje pravovremene i učinkovite odgovore dionicima, kako u slučajevima upozorenja, tako i u slučajevima izražavanje zabrinutosti.
4. Poduzeća izvješćuju o opravdanoj zabrinutosti izraženoj u okviru njihovih mehanizama za pritužbe te redovito izvješćuju o napretku postignutom u tim slučajevima. Sve se informacije objavljuju na način kojim se ne ugrožava sigurnost dionika, što uključuje i neotkrivanje njihova identiteta.
5. Mehanizmi za pritužbe imaju pravo davati prijedloge poduzećima o mogućem načinu rješavanja potencijalnih i stvarnih štetnih učinaka.
6. Poduzeća pri razvoju mehanizama za pritužbe donose odluke uzimajući u obzir stajališta dionika.
7. Pristup mehanizmu za pritužbe podnositelja pritužbe ne sprječava da pristupi sudskim mehanizmima.

Članak 10.

Izvansudsko rješavanje sporova

1. Države članice osiguravaju da kada poduzeće utvrdi da je imalo štetan učinak ili da mu je doprinijelo, ono omogućuje ili surađuje u postupku otklanjanja štete. Kada poduzeće utvrdi da izravno povezano s bilo kakvim potencijalnim ili stvarnim štetnim utjecajem na ljudska prava, okoliš ili dobro upravljanje, ono u postupku otklanjanja štete surađuje najbolje što može.
2. Rješenje, kao rezultat medijacije, može se predložiti putem mehanizma za pritužbe utvrđenog u članku 9.
3. Rješenje se određuje u dogovoru sa zahvaćenim dionicima i može se sastojati od sljedećeg: financijske ili nefinancijske naknade, vraćanja na posao, javne isprike, povrata, rehabilitacije ili pružanja doprinosa istrazi.
4. Poduzeća sprečavaju uzrokovanje dodatne štete davanjem jamstava da se predmetna šteta neće ponoviti.
5. Države članice osiguravaju da prijedlog pravnog lijeka od strane poduzeća ne sprječava pogođene dionike u pokretanju građanskog postupka u skladu s nacionalnim pravom. Posebno se ističe da žrtve nisu dužne zatražiti izvansudske pravne lijekove prije podnošenja tužbe pred sudom, niti će postupak koji se vodi pred mehanizmom za pritužbe žrtvama onemogućiti pristup sudu. Sudovi na odgovarajući način uzimaju u obzir odluke koje donosi mehanizam za pritužbe, ali te odluke za njih nisu obvezujuće.

Članak 11.

Sektorski akcijski planovi za dužnu pažnju

1. Države članice mogu poticati donošenje dobrovoljnih sektorskih ili međusektorskih akcijskih planova na nacionalnoj razini ili na razini Unije s ciljem koordinacije strategija dužne pažnje poduzeća.

Poduzeća koja sudjeluju u sektorskim ili međusektorskim akcijskim planovima za dužnu pažnju nisu izuzeta od obveza utvrđenih ovom Direktivom.

2. Države članice osiguravaju da relevantni dionici, posebno sindikati, predstavnici radnika i organizacije civilnog društva, imaju pravo sudjelovati u utvrđivanju sektorskih akcijskih planova, ne dovodeći u pitanje obvezu svakog poduzeća da poštuje zahtjeve iz članka 5.
3. Sektorskim akcijskim planovima za dužnu pažnju može se pružiti jedinstveni zajednički mehanizam za pritužbe za poduzeća iz njihova područja primjene. Mehanizam za pritužbe u skladu je s člankom 9. ove Direktive.
4. Pri razvoju sektorskih mehanizama za pritužbe uzimaju se obzir stajališta dionika.

srijeda, 10. ožujka 2021.

Članak 12.**Nadzor**

1. Svaka država članica određuje jedno ili više nacionalnih nadležnih tijela odgovornih za nadzor nad primjenom ove Direktive, kako je prenijeta u nacionalno pravo, i za širenje najboljih praksi dužne pažnje.
2. Države članice osiguravaju da su nacionalna nadležna tijela imenovana u skladu sa stavkom 1. neovisna i da imaju potrebne ljudske, tehničke i financijske resurse, prostore, infrastrukturu i stručnost za učinkovito izvršavanje svojih dužnosti.
3. Države članice obavješćuju Komisiju o nazivima i adresama nadležnih tijela do... [datuma prenošenja ove Direktive]. Države članice obavještavaju Komisiju o svim promjenama naziva ili adresa nadležnih tijela.
4. Komisija javno objavljuje popis nadležnih tijela, uključujući objavu na internetu. Komisija ažurira taj popis.

Članak 13.**Istrage poduzeća**

1. Nadležna tijela države članice iz članka 14. ovlaštena su provoditi istrage kako bi osigurala da poduzeća poštuju obveze iz ove Direktive, uključujući poduzeća koja su izjavila da nisu naišla na potencijalne ili stvarne negativne utjecaje na ljudska prava, okoliš ili dobro upravljanje. Ta nadležna tijela ovlaštena su provoditi provjere poduzeća i razgovore sa zahvaćenim ili potencijalno zahvaćenim dionicima ili njihovim predstavnicima. Te provjere mogu uključivati preispitivanje strategije dužne pažnje poduzeća i funkcioniranja mehanizma za pritužbe te provjere na licu mjesta.

Poduzeća pružaju svu potrebnu pomoć kako bi nadležnim tijelima olakšala provođenje njihovih istraga.

2. Istrage iz stavka 1. provode se primjenom pristupa temeljenog na riziku ili u slučaju da nadležno tijelo posjeduje relevantne informacije o sumnji u kršenje obveza utvrđenih ovom Direktivom od strane poduzeća, među ostalim i na temelju potkrijepljenih i opravdanih zabrinutosti bilo koje treće strane.
3. Komisija i nacionalna tijela država članica iz članka 12. omogućuju trećim stranama izražavanje potkrijepljenih i opravdanih zabrinutosti iz stavka 2. mjerama kao što su usklađeni obrasci za podnošenje razloga za zabrinutost. Komisija i nadležna tijela osiguravaju da podnositelj prigovora ima pravo zatražiti da njegovo podnošenje bude povjerljivo i anonimno, u skladu s nacionalnim pravom. Nadležna tijela država članica iz članka 12. osiguravaju da se taj obrazac može ispuniti i elektroničkim putem.
4. Nadležno tijelo obavješćuje podnositelja prigovora o napretku i ishodu istrage u razumnom roku, posebno ako je potrebna daljnja istraga ili koordinacija s drugim nadzornim tijelom.
5. Ako uslijed radnji poduzetih u skladu sa stavkom 1., nadležno tijelo utvrdi nepoštovanje ove Direktive, predmetnom poduzeću odobrava se odgovarajuće vremensko razdoblje za poduzimanje korektivnih mjera, ako su te mjere moguće.
6. Države članice osiguravaju da se, ako nepoštovanje ove Direktive izravno dovede do nepopravljive štete, može naložiti donošenje privremenih mjera od strane predmetnog poduzeća ili, u skladu s načelom proporcionalnosti, privremena obustava aktivnosti. U slučaju poduzeća uređena pravom neke države koja nije članica Unije, a koja posluje na unutarnjem tržištu, ta privremena obustava aktivnosti može podrazumijevati zabranu poslovanja na unutarnjem tržištu.
7. Države članice utvrđuju u skladu s člankom 18. sankcije za poduzeća koja ne poduzmu korektivne mjere u propisanom roku. Nadležna nacionalna tijela ovlaštena su za izricanje administrativnih kazni.

srijeda, 10. ožujka 2021.

8. Države članice osiguravaju da nadležna tijela vode evidenciju o istragama iz stavka 1. u kojima se posebno navode priroda i rezultat tih istraga te evidencija o svim obavijestima o korektivnim mjerama izdanim na temelju stavka 5. Nadležna tijela objavljuju godišnja izvješća u kojima se navode najozbiljniji slučajevi kršenja i način na koji su oni riješeni, uz propisno poštovanje poslovne tajne.

Članak 14.

Smjernice

1. S ciljem jasnoće i sigurnosti za poduzeća, te kako bi osigurala dosljednost njihove prakse, Komisija, u dogovoru s državama članicama i OECD-om, i uz pomoć Agencije Europske unije za temeljna prava, Europske agencije za okoliš i Izvršne agencije za mala i srednja poduzeća, objavljuje opće neobvezujuće smjernice za poduzeća o tome kako najbolje ispuniti obveze dužne pažnje utvrđene ovom Direktivom. Te smjernice pružaju praktične savjete o tome kako se proporcionalnost i određivanje prioriteta u pogledu učinaka, sektora i geografskih područja može primijeniti na obveze dužne pažnje, ovisno o veličini poduzeća i sektoru u kojem djeluje. Smjernice se objavljuju najkasnije ... [18 mjeseci od dana stupanja na snagu ove Direktive].

2. Komisija, u dogovoru s državama članicama i OECD-om, i uz pomoć Agencije Europske unije za temeljna prava, Europske agencije za okoliš i Izvršne agencije za mala i srednja poduzeća, može pripremiti posebne neobvezujuće smjernice za poduzeća koja posluju u određenim sektorima.

3. Pri pripremi neobvezujućih smjernica spomenutih u stavcima 1. i 2., treba uzeti u obzir Vodeća načela Ujedinjenih naroda o poslovanju i ljudskim pravima, Tripartitnu deklaraciju MOR-a o načelima koja se odnose na multinacionalna poduzeća i socijalnu politiku, smjernice OECD-a o postupanju s dužnom pažnjom za odgovorno poslovno ponašanje, smjernice OECD-a za multinacionalna poduzeća, smjernice OECD-a za odgovorne lance opskrbe mineralnim sirovinama, smjernice OECD-a za odgovorne lance opskrbe u sektoru odjeće i obuće, smjernice OECD-a za odgovorno poslovno ponašanje za institucionalne ulagače, smjernice OECD-a o dužnoj pažnji pri korporativnom kreditiranju i izdavanju vrijednosnih papira i smjernice OECD-a i FAO-a za odgovorne lance opskrbe poljoprivrednim proizvodima, Opći komentar br. 16 Odbora za prava djeteta Ujedinjenih naroda o obvezama države povezanim s utjecajem poslovnog sektora na prava djece te načela UNICEF-a o pravima djece i poslovanju. Komisija periodično preispituje relevantnost svojih smjernica i prilagođava ih novim najboljim praksama.

4. Komisija redovno ažurira informativne članke o zemljama i stavlja ih na raspolaganje javnosti kako bi pružili ažurne informacije o međunarodnim konvencijama i ugovorima koje je ratificirao svaki od trgovinskih partnera Unije. Komisija prikuplja i objavljuje trgovinske i carinske podatke o podrijetlu sirovina te međuproizvoda i gotovih proizvoda te objavljuje informacije o potencijalnim ili stvarnim štetnim utjecajima na ljudska prava, okoliš i dobro upravljanje povezanim s određenim zemljama ili regijama, sektorima i podsektorima te proizvodima.

Članak 15.

Posebne mjere za potporu malim i srednjim poduzećima

1. Države članice osiguravaju da je dostupan poseban portal za mala i srednja poduzeća na kojem mogu zatražiti smjernice i dobiti daljnju potporu i informacije o tome kako najbolje ispuniti svoje obveze dužne pažnje.

2. Mala i srednja poduzeća ispunjavaju uvjete za financijsku potporu za izvršavanje svojih obveza dužne pažnje u okviru programa Unije za potporu malim i srednjim poduzećima.

Članak 16.

Suradnja na razini Unije

1. Komisija uspostavlja Europsku mrežu nadležnih tijela za dužnu pažnju kako bi se osigurala, u suradnji s nacionalnim nadležnim tijelima iz članka 12., koordinacija i konvergencija regulatornih, istražnih i nadzornih praksi i razmjena informacija te nadgledala učinkovitost nacionalnih nadležnih tijela.

srijeda, 10. ožujka 2021.

Nacionalna nadležna tijela surađuju s ciljem provedbe obveza utvrđenih u ovoj Direktivi.

2. Komisija, uz pomoć Agencije Europske unije za temeljna prava, Europske agencije za okoliš i Izvršne agencije za mala i srednja poduzeća, objavljuje na temelju podataka koje dijele nacionalna nadležna tijela i u suradnji s drugim stručnjacima iz javnog sektora i dionicima, godišnju tablicu praćenja dužne pažnje.

Članak 17.

Delegiranje ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.
2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 3. dodjeljuje se Komisiji na razdoblje od pet godina počevši od ... [datum stupanja na snagu ove Direktive].
3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 3. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u Službenom listu Europske unije ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranog akta koji je već na snazi.
4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.
5. Čim donese delegirani akt, Komisija istodobno obavješćuje Europski parlament i Vijeće.
6. Delegirani akt donesen na temelju članka 3. stupa na snagu samo ako Europski parlament ili Vijeće u roku od tri mjeseca od obavješćivanja Europskog parlamenta i Vijeća o tom aktu na njega ne ulože nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće uložiti prigovore. Taj se rok produljuje za tri mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 18.

Sankcije

1. Države članice utvrđuju proporcionalne sankcije koje se primjenjuju za kršenje nacionalnih odredbi donesenih u skladu s ovom Direktivom i poduzimaju sve potrebne mjere za osiguranje njihove provedbe. Predviđene sankcije moraju biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće i njima se uzima u obzir ozbiljnost počinjenih prekršaja te je li kršenje počinjeno u više navrata.
2. Nadležna nacionalna tijela mogu posebno izreći proporcionalne kazne izračunate na temelju prometa poduzeća, privremeno ili trajno isključiti poduzeća iz javne nabave, državne potpore, programa javne potpore, uključujući programe koji se oslanjaju na agencije za kreditiranje izvoza i zajmove, iskoristiti mogućnost zapljene dobara i druge odgovarajuće administrativne sankcije.

Članak 19.

Građanskopravna odgovornost

1. Činjenica da poduzeće poštuje svoje obveze dužne pažnje ne oslobađa poduzeće bilo koje vrste odgovornosti u skladu s nacionalnim pravom.
2. Države članice osiguravaju uspostavljanje sustava odgovornosti u okviru kojeg poduzeća mogu, u skladu s nacionalnim pravom, odgovarati i otkloniti štetu nastalu potencijalnim ili stvarnim štetnim utjecajima na ljudska prava, okoliš ili dobro upravljanje koju su ona, ili poduzeća pod njihovom kontrolom, uzrokovala ili kojoj su pridonijela činom ili propustom.

srijeda, 10. ožujka 2021.

3. Države članice osiguravaju da je njihov sustav odgovornosti iz stavka 2 takav da se poduzeća koja dokažu da su postupila s dužnom pažnjom u skladu s ovom Direktivom kako bi izbjegla predmetnu štetu, ili da bi šteta nastala čak i da su poduzete sve mjere kako bi se postupalo s dužnom pažnjom, ne smatraju odgovornima za tu štetu.

4. Države članice osiguravaju da rok zastare za podnošenje tužbi za utvrđivanje građanske odgovornosti u pogledu štete proizišle iz štetnog utjecaja na ljudska prava i okoliš bude razuman.

Članak 20.

Međunarodno privatno pravo

Države članice osiguravaju da se relevantne odredbe ove Direktive smatraju prevladavajućim obvezujućim odredbama u skladu s člankom 16. Uredbe (EZ) br. 864/2007 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹³⁾.

Članak 21.

Prenošenje

1. Države članice stavljaju na snagu zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja s ovom Direktivom... [u roku 24 mjeseca od stupanja na snagu ove Direktive]. One o tome odmah obavješćuju Komisiju.

2. Kada države članice donose te odredbe, one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. Načine tog upućivanja određuju države članice.

3. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 22.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana njezine objave u *Službenom listu Europske unije*.

⁽¹³⁾ Uredba (EZ) br. 864/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. srpnja 2007. o pravu koje se primjenjuje na izvanugovorne obveze („Rim II”) (SL L 199, 31.7.2007., str. 40.).